

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip. peči-vrste
maloglasni po 130
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem D
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.347
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Stara kompanija

Prejšnji teden smo čitali droban razgla-
sek, da sta se SDS in NSS tudi formalno zdru-
žili v eno stranko. Istočasno smo v Ljubljani
občudovali Radiča, Zerjavo, Kramerja in Puc-
lja Janeza sedeti pri skupni mizi in manife-
stirati svoje popolno »ujedinjenje«. Samo
vprašanje časa je, kdaj se bo Janezu Puc-
lju zdelo primerno, da tudi javnosti odkrito pove,
da je zopet postal podpredsednik demokr-
atske stranke, kot je že nekdanj bil. Skoraj ne-
vidno preživljamo torej žalostni konec vseh
povojnih tvorb liberalizma in se vračamo v
normalno politično situacijo, v kateri stojita
nasproti lažinarodna meščanska gospoda v
enem, in krščansko slovensko ljudstvo v dru-
gem taboru.

Ta pojav predvsem dokazuje strahovito
notranje uboštvo vseh liberalnih elementov v
Sloveniji. Liberalci so dobro vedeli, da po na-
stanku narodne države narodnost ne bo več
na mestu kot prvi in edini političen cilj in
slager. Ves njihov program in delo pa je bilo
v proslavljanju, utrjevanju, pa tudi v zlorabi
narodnostne ideje. Ta ideja je bila edini vsaj
navidezno pozitivni steber vse liberalne poli-
tike v Sloveniji. V navedeni državi se je libe-
ralizem začel ozirati po drugih sredstvih, ki
bi volivcem bila za vabo in prikrila notranjo
praznino liberalizma kot žalostne zapuščine
prejšnjega stoletja. Slovenski liberalci so si v
ta namen razdelili vloge.

Po deželi je dr. Zerjav začel organizirati
»samostojno« kmetijsko stranko in tajništvo
njegove stranke je pozvalo svoje zaupnike,
naj postanejo zaupniki in agitorji za samo-
stojne kmete, bivši pristajali liberalne stranke
naj postanejo »samostojni kmetje«. Bivši od-
ločilni funkcionarji liberalne stranke so s Puc-
ljem na čelu prevzeli vodstvo SKS in dr. Zer-
javu je v razvrzanih povojnih razmerah lepo
uspeval načrt, po katerem naj bi liberalci pri
samostojnih kmetih ločeno marširali, pa z
združenimi močmi udarjali po slovenskem
ljudstvu, ki je politično združeno v Slovenski
ljudski stranki.

Za mesta in delavske kraje je bila potreb-
na druga vaba. Tu je bilo v zraku stotine ra-
dikalno socialnih gesel, delavske mase in trum-
e vseh drugih bednikov, ki jih je najhuje po-
trla vojna in usodne razmere, ki so jo spre-
mljale, vsi ti so glasno, odločno in z uspehom
vplivali na vse javno življenje, zahtevali novo
socialno družbo in državo, socialne reforme so
postale predmet dnevnih političnih bojov.
Okosteneli, buržujski, iz kapitalizma in radi
zaščite gospodarskega izžemanja nastali libe-
ralizem v teh razmerah ni imel več mesta. Da
si reši življenje, je moral seči po prevari. Ta-
ka prevara je bil »narodni socializem«. Po-
stopalo se je tudi tu po istih metodah kot na
kmetih. Kakor samostojno kmetijsko gibanje,
tako tudi narodni socializem ni nastal iz kake
notranje potrebe, tudi ne zaradi iskrene želje
in namere ustvariti novo moderno gibanje, ki
naj daje javni upravi novo smer v zmislu so-
cialnih načel — naš narodni socializem je na-
stal kot liberalna ekspozičura, ki naj vara de-
lavske mase, dokler bi povojno radikalno de-
lavske gibanje bilo nevarno liberalnemu ka-
pitalizmu. Tako je bivši kranjski liberalizem
napravil goljufiv konkurz, iz katerega so izšle
tri nove firme: SKS za kmete, NSS za delav-
stvo in SDS za meščansko frakcijo in banko-
kracijo.

Pri prvih volitvah je prevara uspela. Li-
beralci, deljeni med demokrate, samostojneže
in narodne socialiste, so dobili tedaj toliko
mandatov, da bi jih pod svojo resnično skup-
no staro firmo nikoli ne dobili. Dosegli so
toliko število poslancev, da so združeni lahko
ubili samostojnost slovenskih dežel in nas
podjarmili centralizmu, od katerega so prič-
kovali pomoči.

V teku let je ta politična goljufija slove-
nskega liberalizma preživela več peripetij. Ose-
bna koristolovstva so povzročila, da so si te
stranke včasih resnično skočile v las in se,
ker med njimi ni bilo stvarnih, programatič-
nih, idejnih razlik, na najbolj rovtarski način
med seboj klale in poniževale naše javno živ-
ljenje. Dejansko so pa vse tri stranke ostale
zveste svoji stari šoli, iz katere so izšle, vo-
dile politiko kulturnega boja proti veri (kan-
celparagraf SKS), likvidacije slovenstva in za-
ščite velekapitala, v čigar kleščah in službi so
se vse tri stranke neprestano nahajale.

Čas je ozdravil naše politične razmere.
Čim bolj so ljudje spoznavali, da gre le za
dogovorjeno politično igro, tem huje so kop-
nele te povojne stranke. Glavni kapital so ob-
držali v rokah demokrate in pred njihovimi
bankirji so morali na kolena narodni sociali-

Nova zmaga dr. Korošca proti KDK

**Neuspeli obstrukcijski poizkusi opozicije - Vladna večina po
načrtu izglasuje proračune posameznih ministrstev - Opozicija
popolnoma nestvarna, dela samo demagogijo**

r Belgrad, 7. marca. (Tel. Slov.) Na današ-
nji skupščinski seji je KDK nadaljevala z ob-
strukcijo proti vladi. Zopet je vložila ne en pred-
log ampak dva, tako da skupščina vse do 10. zv.
ni prišla do razprave o proračunu.

Na dopoldanski seji je najpreje radičev-
ec dr. Bankovič ugovarjal zapisniku in zahteval,
da se ugotovi v zapisniku od poslednje seje, da
je KDK zapustila sejo. Tajnik Valter zahteva dr.
Bankoviča ni sprejel, ker je KDK zapustila sejo
brez izjave. Dr. Bankovičev predlog je prišel na
glasovanje. Ker je opozicija osporavala večino,
se je vršilo poimensko glasovanje, pri katerem
je bil predlog KDK zavrnjen s 116 proti 64 gla-
sovom.

Nato je prišel v razpravo predlog KDK, v
katerem se notranji minister poziva: 1. da takoj
poda poročilo o rezultatih preiskave katero je
podvzel po svoji izjavi od 29. februarja na te-
melju dejstev, ki jih je navedel poslanec Koso-
novič, 2. da obvesti skupščino, če je kaznoval svoje
podrejene organe, ki so v svojih izjavah v tukaj-
šnjih listih polemizirali, napadali in žalili poslan-
ce in narodno skupščino z ozirom na razpravo
v skupščini 29. februarja in so se s tem pregre-
šili proti čl. 83. ustave, po katerem občuje na-
rodna skupščina neposredno z ministri. Za pred-
log zahteva KDK nujnost.

Poslanec Vilder (SDS) je obrazložil predlog
in naglašal, da je dr. Korošec ob priliki zadnje
debatе o glavnjači izjavil, da je odredil najstrož-
jo preiskavo in da bo pozval vse krivce na od-
govor. Bil je tudi sam v glavnjači in si vse ogle-
dal. Toda skupščina je zaman čakala na nje-
govo poročilo. Pač pa je namesto tega objavila
belgrajska policija v belgrajskih listih napad na
Narodno skupščino in na narodne poslance.
Skupščinski predsednik seveda ni smatral za po-
trebno, da bi nastopil v obrambo dostojanstva
in ugleda Narodne skupščine. Preiskavo v glavn-
jači pa je med tem vršila na lastno pest poli-
cija. Policijski agenti so iskali po mestu in dru-
god vse one osebe, ki jih je posl. dr. Koso-
novič omenil in navedel v svojem znanem govoru o
strahotah, ki jih vrši policija v zaporih glavnja-
če. Z obljubami in grožnjami je policija priti-
skala na te ljudi, da bi preklicali svoje prejšnje
izjave in zamolčali vse, kar se je dogajalo v
glavnjači.

Nato je povzel besedo posl. Koso-
novič, ki je demantiral objavo belgrajske poli-
cije v belgrajskem tisku in navedel nekaj slučajev razmer,
ki vladajo v belgrajskem policijskem zaporu.

Da bi ovrgla navedbe posl. Koso-
noviča, je policija proglasila neko učiteljico, ki jo je držala
v glavnjači zaprto več mesecev, za špijonko. A
še istega dne, ko je posl. Koso-
novič govoril o tem slučaju v Narodni skupščini, je bila izpu-
ščena kot popolnoma nedolžna in se je vrnila v
državno službo.

Po govoru posl. Koso-
noviča se je ob pol 2.
seja zaključila. Na popoldanski seji sta o istem
predmetu govorila Koso-
novič in Pavle Radič.
Pavle Radič se je posebno bavil z razmerami v
Južni Srbiji. Med njegovim govorom, ki je bil
zelo oster, je prišlo do burnih prizorov med ra-
dikalni radičevci. Po govoru Pavla Radiča je

notranji minister dr. Anton Korošec

izvajal sledeče: »Odločno moram zavrniti trdi-
tve Pavla Radiča, da bi bile oblasti udeležene pri
ubojih v Južni Srbiji. Nasprotno, državne obla-
sti v Južni Srbiji imajo nalogo, s težko muko in
velikimi žrtvami ščititi naše državljane v Južni
Srbiji pred napadi iz inozemstva. Glede današ-
njega predloga izjavljam: Kar sem slišal in zve-
del na današnji debati, vse to bo predmet pre-
iskave, ki je že v teku. Sicer pa vztrajam pri svo-
jih izjavah, ki sem jih dal 29. februarja in 6. mar-
ca. Dovolite, gospodje poslanci eno prošnjo: Vsi
smo videli, da je inozemsko časopisje prvo
našo debato o razmerah v upravi belgrajskega
mesta, ki še niso objektivno in končnoveljavno
dognane, porabilo v škodo naše države. Vem in
priznam, da gospodje predlagatelji niso imeli
tega namena, toda to ni v interesu naše države.
(Stjepan Radič in Pribevič se hudo razburjata,
nemir traja več minut.) Radi tega vas bi prosil,
da vse slučaje, ki so in ki se vam zdijo nezako-
niti, predložite meni osebno ali pa po skupščin-
skem predsedništvu. Obljubljam vam, da bom
vsak slučaj dal preiskati ravnotako, kakor bi ga
navedli s te visoke tribune in da bom krivce ka-
znoval. Končno izjavljam, da nujnosti tega pred-
loga ne morem sprejeti.« (Buren aplavz na des-
nici, protesti na levi.)

Vladna večina je nujnost zavrnila. Ko je dr.
Korošec po glasovanju zapustil ministrske klopi
in odhajal iz zbornice, mu je vladna večina
spontano priredila burne in dolgotrajne ovacije.
Naš predsednik je dobil zopet priznanje in za-
doščenje za svoje delovanje.

Nato je skupščina prešla na razpravo o dru-
gem nujnem predlogu KDK, v katerem se mini-
ster za socialno politiko poziva, da v 24 urah
predloži skupščini poročilo, kaj se je vse storilo
v izvrševanju zakona o podporah stradalnim
krajem in da se stradalnim krajem do nadalj-
njega odpusti vsako plačevanje državnih daja-
tev. K temu predlogu je prvi govoril radičev-
ec Mate Klarič.

Minister za socialno politiko Čeda Rado-
vič je nato kratko izjavil: Na prvi del reso-
lucije lahko odgovorim takoj tole: Od vseh
velikih županov smo zahtevali poročila. Do-
sedaj je poslalo poročilo 23 županov, 10 pa
še ne. Čim bodo vsa poročila tu, nadejam se,
da pridejo tekom tega tedna, se bo vršila
razdelitev po občinah. »Rdeči križ je že raz-
delil kredit, ki mu ga je dala vlada na razpo-
lago. Razdelitev se je izvršila tako-le: Biha-
ška oblast 2 vagona koroze, bregalniška 1,
vrbaška 6, vranjska 2, zagrebska 19, zetska
31, kosovska 17, primorsko-krajiška 11, mo-
starska 30, sarajevska 14, splitska 54, skop-
ljanska 11, travniška 18, tuzlanska 8, užička
32. Ostalo je še 60 vagonov za Črno goro in
Dalmacijo. S tem odgovorom je postal nepo-
treben prvi del resolucije, v katerem se za-
hteva odgovor v 24 urah, ker sem odgovoril
takoj. Drugi del resolucije nima zveze s pr-
vim, ker je zakon o pomoči pasivnim krajem
namenjen ne samo pasivnim, ampak potreb-
nim krajem v vsej državi. Ker drugi del ni-
ma zveze s prvim delom resolucije, ne mo-
rem nujnosti sprejeti. Zato je večina nujnost
zavrnila.

V dokaz navajam sledeče: Prvotno izde-
lani proračun je bil mnogo večji ter se je
zmanjšal za poldrugo milijardo (38%). Tega
zmanjšanja ni smatrati, da je bil proračun
sestavljn neracionalno. Tudi v tem načrtu
so bile samo stvarne potrebe, samo v popol-
nejši meri, kakor dosedaj. Ker se je videlo,
da iz finančnih razlogov izvedba tega načrta
ni mogoča, se je začelo z redukcijo, v kateri

mizo. To pomeni ozdravljenje in konsolidacijo
naših političnih razmer. Prva naloga vseh po-
štenjakov, ki so morda še v dobri veri ostali
NSS in SKS, pa je, da izvajajo posledice in
izstopijo, če nočejo postati pravi aktivni člani
združene socialne reakcije in politične ne-
morale.

Proračun vojne in javnih del

Nato je skupščina vzela v razpravo pra-
račun vojnega ministrstva. Vojni minister ge-
neral Stevo Hadžić je v ekspoziciji izjavil:
Proračun vojnega ministrstva obsega izdatke
za vso oboroženo silo, vojsko, zrakoplovstvo,
mornarico in obmejne čete, in znaša 2 mili-
jardi 426 milj. 571.260 Din. Ta številka iz-
gleda, če se vzame sama zase, velika. Toda
proračun zadošča samo za neobhodne potre-

stl tisti hip, ko je SDS smatrala to za potrebno.
Samostojne kmete, ki so nekaj časa kazali
vsaj delno samostojnost, je v SDS nazaj pri-
peljala njihova lastna politična neznačajnost
in nedoslednost. Tudi pri njih je SDS dosegla
svoj cilj v najpopolnejši meri.

Sedaj je ves liberalizem zopet za skupno

Briand govori...

se je šlo za skrajne meje. V razmerju do dru-
gih državnih izdatkov znaša proračun vojne-
ga ministrstva petino, ne polnih 21%. To je
smatrati kot povsem normalno. V drugih dr-
žavah je razmerje med vojnim proračunom
in celotnim proračunom mnogo večje nego
pri nas. To je najboljši dokaz, da se skuša
zadostiti zahtevam po finančnih možnostih. V
finančnem odboru se je ugovarjalo, da je šte-
vilo častnikov preveliko. V tem proračunu se
je prevedlo 184 častnikov. To je naravno,
ker pride vsako leto toliko in toliko častni-
kov iz šol. Število je povsem neznačajno in po-
trebno. Naša vojaška formacija glede častni-
kov še davno ni popolna, ne glede na častnikov,
ne glede na podčastnikov.

Po ekspoziciji vojnega ministra so govorili
zemljoradnika Vujičić, Tupanjanin ter radikali
Buniša Radič. Nato se je vojni minister general
Hadžić zahvalil za dobrohoten sprejem, ki ga
je našel njegov proračun pri opoziciji in izjavil,
da bo vse predloge vpošteval. Nato je večina z
velikimi ovacijami sprejela proračun vojnega mi-
nistrstva.

Ob pol. 12. je skupščina prešla na razpravo
o proračunu gradbenega ministrstva. Gradbeni
minister Pera Marković je podal proračunu ob-
širen ekspozicijo. Po njegovem ekspoziciji se je pre-
šlo na glasovanje in vladna večina je ob pol 1.
sprejela proračun gradbenega ministrstva, nakar
je predsednik zaključil sejo in sklical prihodnjo
za jutri.

Stabilizacija dinarja

k Belgrad, 7. marca. (Tel. »Slov.«) Z
ozirom na pisanje nekega tukajšnjega lista o
stabilizaciji dinarja, je dal finančni minister
sledečo izjavo: »Neprijetno mi je, dati o tem
vprašanju izjerno obvestilo, ker je prouča-
vanje tega vprašanja v teku, da bi se proučil
realen temelj, ki odgovarja gospodarskim in
državnim interesom. Odgovoriti morem samo
toliko, da popravim trditve v nekem tukaj-
šnjem listu, ki najbrž izhaja iz slabe informi-
ranosti. 1. Trditve, da sem poskušal najeti
posojilo, ni resnična. Res je, da sem podpisal
preliminarno pogodbo o posojilu. Na temelju
tega preliminarja se bodo vršile v bodoče
emisije. 2. Ni resnična vest, da bo vlada za-
htevala pooblastilo v finančnem zakonu, da
izvede stabilizacijo dinarja. Vprašanje sta-
bilizacije se bo predložilo narodni skupščini,
da bodo imeli ljudski zastopniki priložnost, da
se izjavijo o tem važnem vprašanju in ga
urediti tako, kakor zahtevajo to narodni, go-
spodarski in finančni interesi. 3. V inozem-
stvo nisem poslal nobene komisije radi pro-
učevanja tega vprašanja in iskanja podatkov.
To vprašanje, ki je tako važno za naše na-
rodne interese, proučavam sam, ugotavljam
vse tisto, kar morem pri tem vprašanju s svo-
jim znanjem doprinesiti k njegovi najkorist-
nejši ureditvi.«

Hrvatski del Davidovičeve stranke želi zastopnika v vladi

k Belgrad, 7. marca. (Tel. »Slov.«) Ne-
kateri listi so prinesli vesti, da vlada v vr-
stah hrvatskih demokratov veliko nezado-
voljstvo, ker ni zastopnik hrvatskih demok-
ratov v vladi in da bi moglo to nezadovoljstvo
privedi do ustanovitve hrvatske demokratske
stranke v vladi. Z ozirom na to je dal dr. Ri-
bač, ki velja kot vodja hrvatskih demokratov,
sledečo izjavo: »Če se sploh more govoriti o
kakem nezadovoljstvu, izvira od tod, ker pre-
čani želijo, da bi bil kdo od Hrvatov iz DS v
vladi. Drugače je stranka enotna in ne more
biti govora o cepitvi. V tej vladi mora biti en
zastopnik radi tega, da bi se DS v prečan-
skih krajih okrepila.«

v Rim, 7. marca. (Tel. »Slov.«) Papež je
imenoval svojega dvornega prelata monsg.
Josipa Nogara za nadškofa v Vidmu.

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Uradnik

dober poznavalec dolnjih delov države, z večletno prakso v usniarski in čevljarški industriji, trgovini s surovimi kožami, izkušen šofer, zmožen vseh pisarniških del tudi v drugih strokah, želi službe pod šifro »Zmožnost«.

Proste službe

VAJENCA, poštenega — sprejme Fran Ambrož, slikarski mojster, Rimska cesta št. 11. 1767

TRGOVINA železnine na prometnem kraju išče sodelujočega DRUŽABNIKA oz. kupca. Ponudbe pod »Srečno« št. 1927.

Zastopnike

za prodajo drž. srečk na obroke, iščemo. Stijalni, brezkonkurenčni zaslužek. Razen izdatne provizije še »posebno fiksno nagrado« za gotovo količino srečk. — Bančna poslovalnica Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25.

Izučenemu

špeceristu

mlailemu, agilnemu prodajalcu z dobro predizobrazbo, ki je vešče več jezikov, se nudi, če je sposoben za potovanje, dobra bodočnost. — Obširne, lastnorčno pisane ponudbe s prepisi spričeval je poslati pod STREMLJIV 500/28-18 na Interreklam d. d. Zagreb, Marovska 28.

Dobra tipkarica

se takoj sprejme v službo za mesec marec. Prijave na upravo »Slovenca« pod »Tipkarica«.

Mlajši uradnik

neozenjen, z dobro trgovsko predizobrazbo, ki je tudi sposoben za potovanje — popolno obvladuje slovenski in nemški jezik, naj vpošlje lastnorčno pisano ponudbo s prepisi spričeval pod »Eksistenca 202 28-17« na Interreklam d. d. Zagreb, Marovska ul. 28.

Pouk

Francoščina!

Kdo bi poučeval učenca 3. realne gimnazije francoščino? — Ponudbe pod »Učenec« upravi »Slov.«

Učitelja

za srbohrvaščino iščem. — Prednost imajo oni, ki lahko poučujejo matematiko za zadnje razrede gimnazije. — Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju.

Posestva

Prodaja se HIŠA z gostilno

z vso opravo, gospodar, poslopje, vrt in njive. — Nadaljnja pojasnila daje Franc BARTOL - Hrib 43, Loški potok. 1907

Prodaja se trgovska hiša

velik lokal, 5 sob, velike kleti, pri cerkvi in postaji za 85.000 Din; potreba samo 30.000 Din. Breznik, Celje, Dolgo polje 1. 1934

Stanovanja

Selite

v mestu in na deželo, strokovno in najcenejše potom
Slovenia transport
Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 36
Telefon št. 2718

Sostanovalec

se sprejme Krakovski nasip št. 16, pritl., levo.

Stanovanje

se odda takoj (1 soba s kuhinjo) upokojujencu z ženo brez otrok zastoji, katera bi bila pripravljena prodajati na trgu in pomagati na vrtu. Naslov v upravi št. 1936.

Kdo kupi?

Prodajam trocevni radio - aparat za 2000 Din. — Naslov v upravi »Slov.« št. 1821.

Prodajam 20 HP plinov motor

(Saugass) v dobrem stanju; ogleda si kupec lahko motor v pogonu pri Anton Šušteršič, Breznik št. 2, pošta Dragatuš pri Črnomlju. 1866

AJDOVA MOKA

po 5 Din kilogram
Činkvantin - z d r o b po 4 Din kilogram
prvovrstni izdelki, pošilja od 25 kg naprej PAVEL SEDEJ, umetni mlin. Javornik, Gorenjsko. 1526

Lepe stelaže

s šipami za trgovino (razen špecerijske), poceni naprodaj. Gostilna Tratnik, Trbovlje. 1921

Tovorni automobili

3—5 tonski, poznane nemške znamke, popolnoma novi, zaradi prevzemanja likvidacijske mase drugega podjetja, naprodaj 40 odstotkov cene izpod tovarniške cene, Lampret in drug, Ljubljana, Dunajska cesta. 1431

POZOR!

Proda se skoraj nov šivalni stroj
Fa Rast-Gasser za 1500 Din. Poizve se pri podružnici uprave »Slovenca«, Celje, Cankarjeva cesta 4.

Kdo prodaja?

Hlode bukove la. in hrastove od 20 cm naprej kupuje v vsaki množini parna žaga
V. SCAGNETTI
Ljubljana.

Stari cink

kupuje vsako množino tvornica ARKO, Zagreb. Vlaška ulica 116.

Kupim

8 metrov dolgo, 4—6 cm močno transmisijsko vreteno iz jekla (Stahlwelle) z visečimi ležišči (cv. 2 komada) z jermenico ter 4 KS elektr. motorjem z navedbo sistema. Prij. ponudbe na M. Klammer, Dolenjavas pri Cerkljici, via Rakek. 1872

Priporočajte

naš list ob vsaki dani priliki
Priporočajte tudi njegov oglasni del,

Domači vrt

Spisal M. Humek.

Broš. 33 Din, vez. 40 Din. — Knjiga se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Odvetnik dr. Albin Kandare

naznanja, da se je preselil z
Bleiweisove ceste št. 18,
v Tavčarjevo ulico št. 11,
pritličje, desno.

Ni zdravja brez dobre prebave!

Čutite li pritisk in napetost v želodcu po jedi ali kisli okus v ustih? Trpite li na trdo vnetem zaprtju, omotici ali pomanjkanju spanja? Ali Vas muči glavobol, bolečina v želodcu ali slabost? Morda imate izpuščaj na koži, nastale vsled slabe prebave! Prepričajte se tudi Vi, da preizkušena zdravilna specialiteta FIGOL-eliksir ureja prebavo in Vam vrača zdravje. FIGOL proizvaja in ga po povzetju razpošilja z navodilom o uporabi.

LEKARNA dr. Z. SEMELIČ DUBROVNIK 2

Izvirni zabojček
» 3 steklenicami z ovojino in poštnino
Din 105.—, 8 stekl. Din 245.—, 1 stekl. Din 40.—.

P. n! Cenj. občinstvu vlijudno naznanjam, da sem

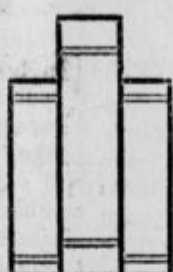
trgovino perila

(lastnega izdelka), mešano in galanterijsko blago od gospe Jožefe Pann, Kralja Petra cesta št. 10, prevzela in preselila isto v Gosposko ul. 30. Cenj. odjemalcem se vlijud. priporočam s spošlov.

Marija Skrbinšek, Celje

Gosposka ulica št. 30.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Prostovoljna javna dražba

mlina z vodno močjo, 2 gospodarskih poslopij v Beričevem št. 45 pri Ljubljani, »Čiuhov mlin« in 50 zemljiških parcel (njiv, travnikov, pašnikov) se vrši dne

20. in 21. marca 1928 ob 9 dopoldne v Beričevem št. 45. Parcele se bodo prodajale tudi posamezno.
Dražbeni pogoji so na vpogled pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 37 in pri odvetniku dr. Grablovcu, Tavčarjeva ulica 11.

Wiener Radioverlag,
Wien, I.,
Postabozzigasse 6/7.

Neobhodno potreben
vsakemu radio-amaterju

Radiokolestar
1928 Cena Din 25.—

in
Radlozemljevid
1928 Cena Din 15.—
„Radiowelt“

Najboljše

nabavite nogavice, moške in ženske rokavice, žepne robce, razni nakit za šivilje, kravate, srajce, gumbe, vezenino, čipke, edino le pri

Jos. Petelincu
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Zastopnike

za prodajo ratne štete iščemo. Dajemo visoko provizijo ter fiksne plače.

Oziram se le na resne ter inteligentne reflektante.

Ponudbe nasloviti na firmo

M. S. Serdarušić, Beograd

ŽIVINOREJCI! TRGOVCI! POSESTNIKI!

Čitali ste včeraj in čitali boste jutri, kako obvarujete svojo živino, govedo, konje in prešiče pred obolenjem in kako jo ozdravite, če oboli, z:

„ALMAFLOROM“

najboljšim, najhitrejšim in najzanesljivejšim sodobnim in v stotisočih primerih preizkušenim preparatom.

Naše preparate »ALMAFLOR« za govedo, »ALMAFLOR« za konje, »LA FLEUR« za govedo, »HALF« za prešiče in »URINOT« za govedo in konje uporabljajo danes že vsi živinorejci v Evropi. Na tisoče je priporočil

Čitajte samo sledeča:

Preizkusil sem v mnogih slučajih Vaš prašek proti napenjanju in proti koliki in sem v najkrajšem času ugotovil najlepše uspehe celo v najtežjih slučajih. Dalje sem ugotovil, da delujejo ti praški pri trajnem uporabljanju tudi kot izvrstno varovalno sredstvo proti obolenju. Pri redni uporabi se niti pri konjih, ki so zelo močno podvrženi koliki, ta nevarna bolezen nič več ne pojavlja. Vsled tega bom priporočal iz lastne izkušnje to izborno sredstvo vsem konjerej-

cem in posestnikom konj. — Z odličnim spoštovanjem

A. Urban Baron,
kapetan v p.

Preizkusil sem v lastnem gospodarstvu v dveh slučajih Vaše zdravilo »HALF« proti svinjski vročici in sem ugotovil, da deluje izredno učinkovito. Pošljite mi takoj še 24 zavojev, ker mi je zaloge že posla.

Matija Schiefer,
trговец v Sv. Petru n. R.

Naše preparate mora imeti v zalogi vsak moderen trgovec. Kdor jih še nima, naj jih nemudoma naroči. Edina zaloge za Jugoslavijo:

»GOVEDOMEDIKA«

Jugoslovanska razpošiljalnica preparatov za govedo, konje in prešiče iz lekarne »Pri sv. Antonu«. Maribor, Kopališka ulica 111

VELIKA TAJNOST ODKRITA!

Zakaj naši zastopniki zaslužijo mnogo denarja?

Ker samo mi nudimo senzacionalne ugodnosti in zato vsak kupuje samo pri nas vrednostne papirje na obroke!

Zastopniki

javite se takoj, ako želite stalen in dober zaslužek!

ZORIČ I DIVČEVIĆ, SPLIT, MARMONTOVA 3

Zahvala

Za vse iskreno sočutje in za pregorke tolažilne besede ob prebriskem udarcu, ki nas je zadel z nenadno smrtjo našega tako vroče ljubljenega soproga, očeta, brata,

prof. Adolfa Robide

zahvaljujemo vse kar najlepše, ko je bilo poleg vdanosti v nam neumljivo božjo voljo njih toplo sočutje naša edina opora in tolažba ob tej pregrenki preskušnji. Zlasti bodi naša zahvala g. Jos. Maziju, direktorju drž. realke, g. prof. F. Jeranu, predsedniku profesorskega društva — obema za tople poslovilne besede ob grobu, g. Jos. Christofu, ravnatelju zavoda, rodbini rav. Polčevi, pevcem Sattnerjevega zbora, vsemu profesorskemu zboru z dijaki, darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so predragoga spremili na zadnji poti.

Slovesni rekvijem se bo pel v četrtek, dne 8. marca t. l. ob 7 zjutraj v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani. V Ljubljani, dne 6. marca 1928.

Žalujoča rodbina Robidova.

Zahvala

Za vse iskazano sočutje ob prebriski izgubi moje nepozabne, skrbne in pridne sestre

Frančiške Wester

za mnogo poklonjeno prelepo cvetje in vence, kakor tudi za mnogoštevilo spremstvo na njeni poslednji poti, se vsem iskreno zahvaljujem. Posebna zahvala g. dekanu Josipu Juvanec za duhovno pomoč in slovesni »Requiem« na dan pogreba, in častitim gosp. župnikom: Jankotu Šiška, Matevžu Ježek, Viktorju Švigelj in Jerneju Hafner, in gospodom kapelanom: Viktorju Turek, Alojziju Strah in Francetu Kirar za udeležbo pri pogrebu. Najlepša zahvala g. šol. upravitelju Francetu Mercina, gospodičnam učiteljicam, šolski mladini ter Marijini družbi za spremstvo pri pogrebu.

Še enkrat vsem najlepša zahvala.

Alojzij Wester,
župnik.

Narodne čipke — znamenje našega bratstva

Zlata Sufflay, Zagreb:

Lepoglavsko čipkarstvo

Tam, kjer se Hrvaško Zagorje v valovitih gričih in gričih spušta proti dravski nižini, se dviga mesto Lepoglava.

Postanek Lepoglave je ovit v tajno davnine, o kateri govori pripovedka o Čehu, Lehu in Mehu. Ustno sporočilo pa pripoveduje: V davnih časih je v gorski samotni živel puščavnik, h kateremu so se ljudje zatekali za svet in poslušali njegova prerokovanja. Nekega dne je rekel puščavnik zbranemu ljudstvu: »Pojdite tje dol v ravnino; kjer je gozd najgostejši, boste našli volka in volkuljo. Na tem mestu se bo zgradil mogočen božji hram, ki bo dolgo divjal v oblake svojo lepo glavo.«

Napoved se je uresničila: Knez Herman Celjski je okoli l. 1400 zgradil na tem mestu krasno cerkev in poleg nje samostan sv. Pavla.

Tako je postala Lepoglava zgodovinsko znamenito mesto, kulturno ognjišče prešlih vekov, na katerem so si ogrevali srca in bistrili um sinovi hrvatskih in slovenskih velikašev. — Znanost se je širila v visokih samostanskih šolah, a umetnost še danes odseva na oltarjih, v cerkvenih posodah, oblačilih in freskah nekdanjega samostanskega refektorija.

Svoje kulturno zvanje vrši Lepoglava še danes, ko dviga tiste, ki so padli na potu življenja. (V Lepoglavi je znana velika kaznilnica.) Prav posebno pa je Lepoglava tisto izvoljeno nesto, kjer je slovanska vila revni vaški mladenki razodela

tajnost čipkarske umetnosti.

V sanjah ji je vdihnila resnost klasičnega ornameta in tehniko umetnega spletnja tankih niti: simbola neotolažljivega hrepenenja slovanske duše.

Kako se je razvijalo čipkarstvo v Lepoglavi? Ko se je budila pomlad po hribih in dolinah ter so pašniki ozeleneli in zvabili živino in pastirje na plan, tedaj je začelo svoje življenje tudi čipkarstvo pod jasnim pomladnim nebom. Kolikor kravic, toliko pastiric,

kolikor pastiric, toliko čipkaric.

Vsaka je prinesla s seboj na glavi svojega »deda«. Tako so imenovali čipkarsko blazino in »deda rediti« se je reklo: čipkati; čipke same pa so imenovali »špice«.

Ko se je živina začela pasti, so posedle pastirice v krogu po tleh, druga poleg druge, podprle svoje blazine z nogami ali na palico in začele čipkati s tako brzino, da je bilo komaj mogoče slediti spletnju in prepletanju niti. Pri tem so prepevale svojo enolično pesmico: A-a-a, leseni batci ali balante pa so pritkavali. Tako se je spleto in prepletalo istočasno na stotine niti v mrežaste, 5—6 cm široke čipke v obliki bordure. Te čipke so bile in so še podobne dalmatinskim čipkam na vretenca (kajulice — balante), kar je zopet podobno torhonskim čipkam z izprepletenimi vijugastimi črtami, malimi in velikimi četverokoti, torej praornamentom, ki zvane kakor začetni akordi porajajoče se umetnosti.

Pastirice so čipkale na pamet.

Lepoglavska čipkarska blazina starejše dobe je bila četveroogata, ploščnata, sešita iz konoplje, napolnjena s slamo. Čipke so se začele s sukancem debelejšje vrste, navitim na 24—26 parov batcev. Deklice so čipkale brez vzorcev ali načrta — na pamet. Namesto bučic so tem čipkaricam služili — trnji. Zato so se pa odlikovali batci po lepih rezbarijah, s čimer so se pečali pastirji na paši, ki so poklanjali tako okrašene batce v dar pridnim čipkaricam. Ornametika te rezbarije je v malem odsev prakulture, ki je skupna vsem narodom in ki jo je slovanska duša lepoglavskih pastirjev kakor »okamenino« ohranila v teh drobnih stvarih.

Tako izrezljani batci so se cenili po svoji starosti. Marsikatera čipkarica je imela »batce« od svoje babice, prababice in pra-prababice;

dolgoletna raba je batce izgladila, a od zraka in dima so počrneli kakor slonova kost. Taki batci so se hranili kakor svetinja in se podedovali, kajti: prinašajo srečo pri delu...

Delo pozimi.

Ko je pa jesensko solnce zašlo in je po pašnikih mukanje živine zamrlo, je utihnila tudi pesem pastiric in potrkavanje batcev in pokanje pastirskih bičev; ko je zavel ostri sever in je sneg pokril tiho vas — tedaj so pastirice deloma postale predice deloma pa so ostale čipkarice. Razvrstile so se okoli peči ali mize in predle tanke niti iz konoplje na platno. Tkali so

Zlata Sufflay,

na delu v muzeju za umetnost in umet. obrt v Zagrebu (od 1913. do 1925.)

platno moški, dočim so žene in dekleta zopet čipkale kakor poleti na paši. Kajti zima je dolga in treba je turščice, moke, olja. Da se prehrani in razsvetli prečesto revni in siromašni dom in ne, da se s čipkami okrasijo — zato so se gibale spretno roke vaških čipkaric. Čudna stvar — toliko čipk se je izdelovalo, a nikdar se ni niti dekle niti mlada žena nakitila z njimi. Smatrali so jih za koristno blago, ki ga je treba vnovčiti. Samo enkrat so smele čipke krasiti čelo mlade neveste — na njen poročni dan.

Čipkarski trg v Mariji Bistrici.

Mestni trgovci so navadno radi kupovali te čipke ali dajali v zameno zanje sol, moko, petrolej in drugo; vendar so čipkarice v prejšnjih dobah najraje nosile svoje čipke v Marijo Bistrico in jih tamkaj prodajale. Ako so čipkarice bile dekleta, ki so se imele v kratkem poročiti, so za prodane čipke kupile, »svatovske kitice« in poročni venec — »krunu«. Ta »kruna« je bila zelo podobna poročnemu vencu ali »kruni« Belokranjic. Narejena je bila iz rdečih papirnatih cvetlic in okrašena s srebrnimi in zlatimi nitmi ter steklenimi biseri. Na čelu je venec počival na čipkah, ki so se tesno oprijemale čela in bile okrašene z belimi biseri.

Marija Bistrica je bila torej glavno tržišče lepoglavskih čipk starejše dobe. Podravke in Posavke so jih rade kupovale za svoje avbe (glej etnograf. muzej v Zagrebu), v zameno so pa dajale razne tkanine, platno, posebno »opačno tkanje«, tkano z rdečo in belo nitjo. To tkanino so Lepoglavke imenovali »polica« in jo vporabljale za svoje obleke.

Tako je lepoglavsko čipkarstvo živelo svoje tiho življenje vse do devetdesetih let minulega stoletja.

Nova doba: 1892—1900.

V tej dobi se je osnovalo na Hrvaškem mnogo kulturnih ustanov, ki še danes delujejo. Tedanji načelnik oddelka za bogoslužje in nauk dr. Izidor Kršnjavi se je bil spomnil tudi narodnega čipkarstva v Lepoglavi in osnoval ondi

začasne čipkarske tečaje,

ki so trajali od 1892 do 1900. Učiteljice so bile Viktorija Pajer, Zlata Sufflay in Julka Peroš.

Redne tečajnice so bile učenke IV. in V. razreda ljudske in nadaljevalne šole, izredne pa odrasla dekleta in žene vseh slojev. Izdelovale so se čipke

idrijskih motivov,

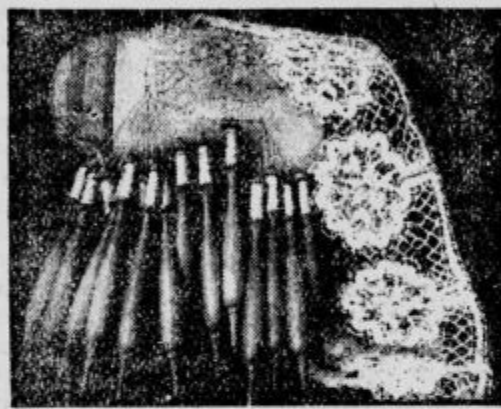
ker je tako določila vlada. Zanimanje je bilo izredno veliko in že l. 1895 je tečaj priredil svojo razstavo.

Izprva je vsaka čipkarica sama nosila na semenj svoje čipke. Kmalu pa so bile polne čipke vse lepoglavske vasi in posamezna čipkarica ni imela vedno časa, da bi nesla na prodaj svoje čipke. Radi tega so nastali po vaseh tako zvani »čipkarji«, trgovci s čipkami — kmetje in kmetice, ki so zbirali čipke in jih nosili na prodaj v Varaždin, Zagreb, a danes hodijo že po vsej naši deželi.

Nova čipka, delana na okrogli blazini, je osvojila vse lepoglavske kmetijske domove, tako da danes nihče več ne izdeluje starih čipk. Danes vse čipka na okrogli blazini, ki počiva v košarici, z vzorcem in batci.

Po l. 1900. — Propadanje.

Lepoglavski čipkarski tečaj je l. 1900 nehal delovati. Od te dobe dalje delajo lepoglavske čipkarice samostojno, to je: prepučene so same sebi. Cel desetletje in več se je čutilo blagodejno delovanje čipkarskega tečaja. — Muzej za umetnost in umetno obrt v Zagrebu ima lepo zbirko ne samo čipk iz dobe čipkarskega tečaja v Lepoglavi; nego tudi dovršene čipkarske umetnine iz dobe 1914 do 1916. Zenske so čipkale v tej dobi idrijske in češke motive — vse po naročbi kupujočih gospoj iz Varaždina in Zagreba. Ta zbirka vsebuje izdelke v tehniki peterlunknjačaste pentlje: »re-

Čipkarska blazina iz dobe čipkarskega tečaja v Lepoglavi.

diiti na obločce« (point à la vierge), dalje čipke na »kockani mrežici« (point mouchet).

Leta 1917 je priredila zagrebska Ženska Udruga v Muzeju za umetnost in umetno obrt v Zagrebu krasno razstavo narodnih vezenin. Ob tej priliki je razstavila tudi lepoglavske čipke. Tu smo mogli še videti krasna dela lepoglavskih čipkaric. Vendar se je ponekod že čutil slab material — sukanec. Sledeča leta pa se je začelo opažati, da so se lepoglavske čipkarice oddaljile od lepih vzorcev, ki so jih dovršeno izdelovale. Začele so čipke poenostavljati, tako tehnično kakor ornamentalno. Lotile so se tehnike in ornamentov, ki imajo samo namen, da se čim prej in čim več zasluži.

Ta ornamentalno-tehnični propad lepoglavskih čipk smo mogli videti na razstavi »Narodnih ročnih del« l. 1925. Jasno se je pokazala potreba preroda, potreba strokovnega vodstva v lepoglavskem čipkarstvu.

Za lepšo bodočnost lepoglavskega čipkarskega središča.

Treba vedeti, da je Lepoglava edino hrvaško še živeče in najstarejše čipkarsko središče. Delo tega čipkarskega središča sem spremljala od svojega detinstva in ga proučevala tudi na licu mesta. In proučila sem celokupne lepoglavske čipke za več stoletij nazaj. Na temelju teh

studij sem obdelala to čipkarsko središče zgodovinsko in strokovno v monografiji: »Lepoglavske čipke«, ki vsebuje 52 fotografij.

Lepoglava je ne samo po svoji zgodovini in čipkarski prošlosti, marveč tudi za bodočnost poklicana, da postane eden naših prvih in najodličnejših središč narodnega čipkarstva. Tri desetletja sem delala za to misel in hočem delati do smrti. Predelala za to so dovršena in čas je, da jih uresničimo. Kakšna so ta predelala?

Osnovna misel mojega dolgoletnega dela na tem polju je

obnova naših starih narodnih in cerkvenih čipk.

To obnovo predložujejo moji albumi: Stare hrvatske čipke. — Stare dalmatinske čipke. — Guipure façon Angletterre à la slave. — Ustvarjanje novih narodnih čipk v skladu z narodnimi vezeninami kažejo moji albumi: Hrvatska narodna čipka u domu i na oltaru (tiskano leta 1918), Hrvatske čipke osnovane na temelju narodnog ornamenata, Srpske čipke osnovane po motivih starosrpskih vezenin itd. Končno obnova naših starih čipkarskih središč: Lepoglava, Sv. Ivana Zabno, Vojniča itd.

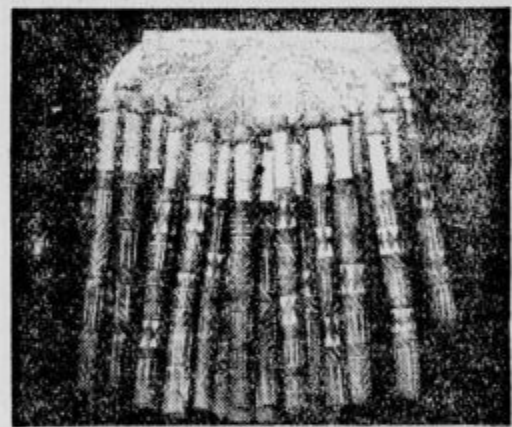
Ljubljana naj prevzame vodstvo.

L. 1925. sem poklonila Državnemu zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani čipke mojih načrtov: hrvatske, srbske, staroslovenskih motivov, z namenom da bi jih zavod izdeloval, objavljaval v tisku in razstavljal na razstavah pod narodnim in mojim imenom, a v narodno korist. Za Lepoglavo sem podala točne smernice:

Državni zavod v Ljubljani naj prevzame vodstvo, otvori strokovni tečaj in dvigne lepoglavske čipkarstvo tehnično in ornamentalno na najvišjo stopnjo pod geslom: Lepoglava — hrvaški Bruselj!

Tako je tedaj postala Ljubljana razširjevalec in nosilec novih misli naših narodnih čipk. Na razstavi »Djelo« v Zagrebu l. 1927 je ljubljanski Državni zavod razstavil moje čipke; istočasno je izšel moj propagandni članek v »Jutranjem listu«. — Tako sem našim mladim umetn. združenjem pokazala pot v Ljubljano.

Ljubljana in njeno čipkarsko središče: Državni zavod je poklican, da s svojim odličnim strokovnim vodstvom prevzame vodstvo starodavnega čipkarskega središča v Lepoglavi. — Tamkaj ima ljudstvo že vse čipkarske priprave, tamkaj čipka že vsak otrok, vsaka hiša v vasi. Poslati je treba samo strokovno učiteljico in narodne čipkarske načrte. Od l. 1892 so se delale v Lepoglavi čipke po idrijskih in čeških motivih, poslej treba, da se začno delati čipke hrvatske, srpske in staroslovenskih motivov. Ljubljana jih

Čipkarska blazina iz dobe čipkarstva v Lepoglavi po 1900. l.

je dobila od mene, torej jim ima. Naj jih začne izdelovati v Lepoglavi!

Zato prosim najodličnejšega Slovenca g. ministra dr. Korošca, da pomaga! Prepričana sem, da bo Ljubljana v kratkem času dvignila lepoglavsko čipkarstvo na visoko stopnjo, celo na najvišjo stopnjo čipkarske umetnosti. S tem se bo — in to je glavno — pomoglo tamkajšnjemu ljudstvu do dela in zaslužka. Dal Bog — čimprej!

A. P. Čehov:

Uradnikova smrt

Nekega lepega večera je sedel ravno tako lep ekskutor Ivan Dimitrič Červjakov v drugi vrsti sedežev in gledal na oder, kjer so igrali »Kornevilijski zvon«. Gledal je in se počutil blaženega. Ali nenadoma... V pripovedkah se človek čestokrat sreča s tem: »ali nenadoma«. Pisatelj ima prav: življenje je tako polno iznadenj! Ali nenadoma se mu skremži obraz, oči se mu izbulijo in sapa zastane... ni več gledal na oder, malo se je nagnil in... accih! Kihnil je, kakor vidite. Kihanje ni nikjer in nikomur prepovedano. Kihajo kmetje in politični voditelji, včasih celo kak tajni svetnik. Vsi kihajo. — Červjakov se ni zmenil za to, si obrisal obraz z rutico in kot kulturni človek pogledal okoli sebe, če ni s svojim kihanjem morda koga vznemiril. Zdaj pa se je ustrašil: opazil je, da si je starec, ki je sedel pred njim v prvi vrsti, marljivo z rokavico brisal plešo in vrat in nekaj godrnjal. V tem starcu je Červjakov spoznal vpojenega generala Brizžalova, ki je služboval v prometnem ministristvu.

»Obrizgal sem ga!« je pomislil Červjakov. »Sicer ni moj predstojnik, tujec je, vendar se ne spodobi. Moram se opravičiti!«

Červjakov se zakašlja, se z vsem telesom nagne naprej in zašepče generalu na uho: »Oprostite, vaša prevzvišenost, da sem vas obrizgal... pripetilo se mi je slučajno...«

»Nič, nič!«

»Za Boga, oprostite! Saj... saj vas nisem hotel.«

»Ah, lepo vas prosim, sedite! Pustite me, da poslušam!«

Červjakov se je vznemiril, se neumno nasmešnil in začel gledati na oder. Gledal je, vendar se ni več čutil srečnega. Mučil ga je nemir. Med posameznimi dejanji se je približal Brizžalovu, stopil mimo njega in premagavši bojazljivost zamrmral: »Obrizgal sem vas, prevzvišenost. Oprostite. Saj nisem hotel, da...«

»Ah, kaj! — Jaz sem že pozabil, vi pa vedno isto trobite,« odgovori general in spodnja ustnica se mu ježno povesi.

»Pozabil je, a na obeh se mu bere nevolja,« je pomislil Červjakov in boječe pogledal generala. »In še govoriti ne mara. Treba bi mu bilo raztolmačiti, da nikakor nisem hotel... da je tak zakon narave, sicer bo mislil, da sem hotel pljunuti. Zdaj sicer na to ne misli, bo pa pozneje!...«

Ko je prišel Červjakov domov, je povedal ženi o svoji nezgodi. Žena je vzela dogodek popolnoma ravnodušno na znanje, kakor se mu je bil pripetil; najprej se je ustrašila, ko pa je zvedela, da je Brizžalov samo upokojeni general, se je zopet pomirila.

»Vseeno pojdi in se opraviči!« mu je velela. Bo mislil, da se ne znaš obnašati v družbi!«

»Saj to je tisto! Opravičeval sem se, on pa se je držal nekam čudno... Nič gotovega ni spregovoril. Tudi ni bilo časa za pogovor.«

Naslednjega dne je Červjakov oblekel novo uniformo, se obril in se odpravil k Brizžalovu, da se opraviči in mu razloži... Ko je stopil v generalovo čakalnico, je tam opazil mnogo prosilcev in med prosilci samega generala, ki je sprejemal prošnje. Ko je že zaslísal nekoliko

prosilcev, je general dvignil oči tudi na Červjakova.

»Včeraj sem v »Arkadiji«, če se spominjate, vaša prevzvišenost — začne pripovedovati ekskutor — sem kihnil in... slučajno sem vas obrizgal... O...«

»To so malenkosti! Pustite to!... Kaj želite vi? se obrne general k drugemu prosilcu.

»Se govoriti ne mara!« pomisli Červjakov in prebledi. »Torej je jezen!... Ne, tega ne smem tako pustiti! Razložil mu bom.«

Ko se je general pogovoril s poslednjim prosilcem in krenil v notranje sobe, je Červjakov stopil za njim in zašepetal: »Prevzvišenost! Če si upam, da vas vznemirjam, vaša prevzvišenost, lahko rečem, da to storim samo radi tega, ker se kesam. Nisem storil nalašč, verjemite mi, da nisem.«

General jezen našobi usta in zamahne z roko.

»Vi se enostavno iz mene norčujete, gospod!« odgovori in izgine za vrati.

»Kakšno norčevanje je to?« pomisli Červjakov. »Tu ni nobenega norčevanja! General je, pa ne razume! Če je že tako, se ne bom več opravičeval temu bahaču. Naj ga zlodej vzame! Pismo mu bom napisal, k njemu pa ne grem več. Pri moji veri, ne grem!«

Tako je domov gredel premišljeval Červjakov. Generalu ni napisal pisma. Misli je in misli, pa ni mogel sestaviti pisma. Druga dne je moral iti h generalu, da mu razloži.

Včeraj sem prišel, da nadlegujem vašo prevzvišenost,« je zašepetal Červjakov, ko je general nanj dvignil vprašujoče oči; pa ne zato, da se norčuje, kakor ste vi izvolili reči. Opravičeval sem se zato, ker sem vas obrizgal, ko

sem kihnil, a norčevati se nisem mislil. Ali se smem jaz sploh norčevati? Če bi se mi norčevali iz koga, ne bi imeli nikakega spoštovanja pred osebami, nikakega...«

»Ven!« je nenadoma zavpil general, ki je spremenil barvo in se ves tresel.

»Kaj?« boječe vpraša Červjakov, ki je umiral od strahu.

»Ven!« ponovi general in udari z nogo.

Červjakovu se je nekaj odtrgalo v trebuhu. Nič ni videl in slišal, ko je šel skozi vrata na ulico in se napolit domov... Ko pa je prišel domov, je legel, ne da bi odložil novo uniformo in — umrl.

(Poslovenil J. G.)

Povejte mi, gospod doktor, kaj pa napravite, če se prehladite?

»Čisto enostavno stvar... kašljam...«

Preiskava se bo vršila

v Ženeva, 7. marca. (Tel. Slov.) Na splošno presenečenje se je danes kratko pred začetkom seje Sveta Društva narodov objavilo, da bo seja javna, na kar se je v kratkih minutah napolnila steklena veranda z radovednim občinstvom. Predsednik Urrutia je po otvoritvi seje pozdravil zastopnike Češkoslovaške, Jugoslavije in Madjarske, ki ne pripadajo Svetu. Ker Madjarska na to sejo ni delegirala svojega zunanjega ministra Valka, temveč generala Tanczosa, tudi nista prisostvovala seji zunanjega ministra Češkoslovaške in Jugoslavije, ki ne pripadata Svetu, temveč poslanika Fotič in Veverka. Prvi je govoril član Sveta romunski zunanji minister Titulescu v imenu svoje vlade in v imenu vlad obeh ostalih držav Male antante.

Titulescu v imenu male antante

Izjavil je: Vlade v Belgradu, Bukarešti in Pragi smatrajo monoteistično afero za slučaj splošnega interesa, ne pa za poseben slučaj, ki interese morda samo malo antanto, in ta splošni interes je bil za nje merodajen, da se s to zadevo zainteresira Svet Društva narodov, interes za spoštovanje svečano priznanih pogodb in obveznosti držav, članic Društva narodov. Češki poslanik Veverka je na vprašanje izjavil, da nima ničesar pristaviti.

Za Madjare pa general Tanczos

Madjarski general Tanczos je ob splošni napetosti opozarjal Svet na dokumente, ki jih je večeraj izročil predsedniku Sveta, ter izjavil, da je Svetu na razpolago za vsako pojasnilo. Prepričan je, da mora biti svet, da preišče slučaj na vse strani. Z obžalovanjem mora izjaviti, da odnosi Madjarske s njenimi sosedi niso dobri in da korak Male antante pri Društvu narodov ne bo pripomogel, da se odnosi izboljšajo. Tu ga je prekinil Titulescu z besedami: »Prosim za besedo!« General Tanczos je dalje izrazil dvom o tem, da bi se mogel porabiti § 143 trizonske pogodbe o investigaciji na ta slučaj in navajal, da mora država, kakor je Madjarska, v sedanjih razmerah posebno natančno paziti na to, da se spoštuje njena suverenost. Končal je s prošnjo, da naj Svet popolnoma nepristransko prouči predložene dokumente, da je prepričan, da bo po tem proučevanju odveč vsaka odredba in da bo Svet Društva narodov popolnoma zadovoljilo.

Titulescu ostro zavrača Madjare

Za njim je še enkrat govoril Titulescu, in sicer zelo ostro proti izvajanjem generala Tanczosa o odnosih Madjarske napram sosednim državam ter pripomnil, da naj bi bil general Tanczos ta del svojih izjav najprej opustil. Kot zunanji minister še nikdar ni imel odgovarjati na tako interpelacijo, ki bi se nanašala na gotove dogodke na Madjarskem, kar gotovo dokazuje mirnega duha romunske vlade. Na kontradiktorno razpravo ne polaga nobene važnosti in upa, da je izjave gen. Tanczosa pripisati enostavni nepremišljenosti. General Tanczos je to takoj zavrnil, da je govoril o odnosih napram sosednim državam s polnim premislekom, ker je smatral za svojo dolžnost, da pojasni vse strani te zadeve. Titulescu je nato odvrnil: Če so izjave generala Tanczosa plod daljšega premisleka, je zadeva še veliko hujša. Svet Društva narodov bo to ugotovil. On sam pa ima preveč duha Društva narodov, da bi ostal dalje pri tem.

Preveč ostra razprava.

Predsednik Urrutia je smatral za primerno, da napravi konec preveč ostri razpravi ter je pročil člane Sveta, da se o zadevi izjavijo. Dr. Stresemann je stavljal večeraj dogovorjeni predlog, da se v svrhu proučevanja številnih dokumentov imenuje majhen komite, s čimer sta se Titulescu in Tanczos strinjala.

Briand bere Madjarski levite

Nato je ob splošni napetosti prevzel besedo Briand, ker je hotel, da se pred imenovanjem tega komiteja pojasnijo še nekatere stvari. On smatra stvar brez vsake animoznosti za stvar, ki interese DN, ki se mora objektivno razjasniti in koje rešitev ne ogroža nikogar, ki je dobre vere. Zato je prepričan,

Duhovnik nai preneha z veroukom

v Trst, 7. marca. (Tel. Slov.) Listi poročajo iz Zminja v Istri, da se čuje popolnoma neverjetno, da so po desetih letih odrešenja še duhovniki, ki trdovratno vztrajajo na tem, da hočejo v šoli poučevati verouk v hrvaškem jeziku. Tak slučaj se je zgodil v vasi Cere pri Zminju, kjer župnik Vidar noče poslušati navodil šolskih oblasti. Povabljen je bil k politični oblasti in je od takrat popolnoma prenehal z veroukom. Pri politični oblasti se je zagovarjal s tem, da je v tem oziru dobil instrukcije od svoje predpostavljene cerkvene oblasti.

Fašisti izzivajo Gasparija

v Rim, 7. marca. (Tel. Slov.) Ker vatiškansko glasilo o Mussolinijevem govoru še vedno molči, napada list »Regime fasciste« ostro kardinala državnega tajnika Gasparija, češ, da ne sme dalje molčati. Od vatiškega organa hoče vedeti, ali je msgr Seipel

da mu zastopnik Madj. da pojasnilo, za katero prosi. Najprej je vprašal za vidno, po dobrohotno ironijo, kje je v obsežnem aktu, ki ga je predložila madjarska vlada, glavna listina, rojstni list predmetne pošiljke, ker imajo take pošiljke po navadi odpošiljatelja in naslovnika. Dalje hoče vedeti, zakaj so bili na Madjarskem tako začuden o možnosti, da bi stvar prišla pred Društvo narodov. Kaj je nagnilo madjarsko vlado, da je uničila vsebino petih vagonov, namesto da bi jih postavila na slep tir in jih tam pustila, dokler se ne bi z njimi pečalo Društvo narodov. General Tanczos je odgovoril, da se kopije vozniških listov nahajajo v aktu, ter je pokazal Svetu tudi originale. Na drugo Briandovo vprašanje je odgovoril, da je madjarska vlada takoj po dogodku med 2. in 4. januarjem objavila v listih, da namerava v smislu železniškega pravilnika pošiljatev uničiti in prodati. Briand se je s prvim odgovorom izjavil zadovoljnim, z drugim pa ne, ker je madjarski vladi morala biti znana razburjenost v sosednih državah, kakor tudi namen, da se stvar predloži Svetu Društva narodov. Zakaj je Madjarska kljub temu vztrajala pri namenu, da uniči material in s tem uniči tudi dokaz svoje zatrjevanje nedolžnosti. Tanczos je odgovoril, da so se porabili samo predpisi, ki veljajo za vojni material brez lastnika.

Scialovia ne more biti tiho

Sedaj se je vmešal Scialoja z očitnim namenom, da konča ta vedno bolj napeti razgovor. Začel je govoriti o Chamberlainovem predlogu in rekel, da nima zmisla, zažeti kak disput. Briand je odgovoril nekoliko razdražen, ker mu ne gre za to, da se debatira, temveč je hotel pojasniti samo nekatere točke, ki so Svetu največjega interesa za preiskavo dokumentov.

Končno je bil imenovan komite trojice, in sicer: holandski zunanji minister Belaerts, finski zunanji minister Procope in čilski delegat Villegas. Komite ima pravico, da pritegne dva izvedenca iz tehniških komisij Društva narodov.

Pred javno sejo je bila tajna seja Sveta, na kateri so razpravljali o pravicah predsednika Sveta, potem ko je predsednik Ceng Lo izjavil, da njegova brzojavka grofu Bethlenu ni vsebovala poziva, temveč samo prijateljski nasvet madjarski vladi. Po daljši debati, katere sta se udeležila Chamberlain in generalni tajnik Drumond, je predlagal dr. Stresemann, da naj se o tem vprašanju vrši posvetovanje še le po razjasnitvi predloženih zadev, na kar je Svet sklenil, da se formalno vprašanje o pravicah predsednika Sveta preloži na kako poznejšo sejo.

Vprašanje o madjarsko-romunskem optantskem sporu je bilo z dnevnega reda današnje popoldanske seje odstavljeno.

Tanczos se pere

v Pariz, 7. marca. (Tel. Slov.) »L'Ouvrier« objavlja intervju z madjarskim generalom Tanczosem, ki je izjavil, da se Madjarska nikakor ne namerava odtegniti svojim pogodbenim obveznostim. To njeno namero pa ji otežuje mala antanta, ki si vedno prizadeva najti kako priliko, da se vmešava v notranje zadeve Madjarske.

Sedaj je mala antanta pograbila čisto navadno tihotapsko afero, da napravi iz nje državno afero in da si pod plaščem kontrole Društva narodov zagotovi pravico kontrole na Madjarskem. Jasno je, da Društvo narodov ne bo sklenilo nobene kontrole, posebno ker bi odpošiljatev preiskovalne komisije kršila suverenost Madjarske.

Pogajanja za bolgarsko posojilo končana.

v Ženeva, 7. marca. (Tel. Slov.) Na današnji seji finančnega komiteja Društva narodov so bila dokončana pogajanja z Bolgarsko o posojilu. Seji sta prisostvovala tudi bolgarski zunanji minister Burov in finančni minister Molov. Finančni komite bo Svetu Društva narodov priporočal, da se posojilo dovoli.

govoril resnico, ali pa je lagal. V zgodovinskih trenutkih mora vsakdo prevzeti svojo odgovornost. Nadaljnji molk bi se sedaj lahko smatral tudi za zatajitev domovine.

Mussolini se maščuje

Berlin, 7. marca. (Tel. Slov.) Listi poročajo iz Bozna, da se je fašizem nad Tirolei že maščeval radi dunajske debate. Italijanski učitelji so dobili nalog, da nadzorujejo duhovnike, če imajo nemške učbenike, četudi je verski pouk v nemškem jeziku dovoljen. Učitelji stikajo za nemškimi knjigami in če jih dobe pri otrocih, jih takoj raztrgajo. Prefekt je prepovedal katoliški mladinski organizaciji vse nemške predstave in igre. Tudi nekaj duhovnikov so zaprili.

v Newyork, 7. marca. (Tel. Slov.) Vplivni člani demokratske stranke namenjajo pri prihodnjih volitvah predlagati vdovo predsednika Wilsona za podpredsednico, katere izvolitev je povsem mogoča.

Seipel uradno ne bo odgovoril

v Dunaj, 7. marca. (Tel. Slov.) O današnji zaupni razpravi v glavnem odboru narodnega sveta doznava Vaš dopisnik, da so vse štiri stranke, torej tudi socialni demokrati izjavili zveznemu kanclerju dr. Seiplu svojo soglasnost z njegovimi zunanjepolitnimi smernicami in da se pred vsem strinjajo s tem, da naj oficijelni odgovor na Mussolinijev govor odpade. Na strani socialnih demokratov se trdi, da Mussolini ne spada med one državnike, od katerih se more pričakovati mirna stvarna razprava, pač pa nasprotno celo nasilna presenečenja. V krščansko-socialni stranki se poudarja, da je danes edino možni rezultat bil že popolnoma dosežen z odkritim govorom v narodnem svetu, da je danes južnotirolsko vprašanje postalo mednarodno vprašanje vesti in da je Mussolini sam v svojem odgovoru najjasneje priznal nameravano nasilno raznarodovanje južne Tirolske. Če je sploh mogoče upati na kako olajšanje za južno Tirolsko, bi se to ne doseglo z nadaljevanjem strastnih razgovorov med Rimom in Dunajem, temveč morda samo z naknadnim uvidevanjem Mussolinija, da svet ne prenese vsega in da on s prostovoljnimi koncesijami lahko doseže nemško priateljstvo, o katerem je izjavil, da ga ceni.

Vesti, da je Mussolini sam na Dunaju potom diplomatskih stikov pripomogel k dokončanju spora, so neutemeljene. Odkar je Auriti odpotoval, se italijansko poslanstvo na Dunaju ni udeleževalo nikakor in tudi iz Rima ni bilo ničesar čuti.

Danes rom.-madj. optantsko vprašanje

v Ženeva, 7. marca. (Tel. Slov.) Na tajni seji Sveta se je danes popoldne sklenilo, da se poročilo o zmanjšanju števila letnih zborovanj Sveta Društva narodov pošlje vladam v vednost. Na dnevnem redu jutrišnje javne seje je romunsko - madjarsko optantsko vprašanje, v katerem Chamberlain kot poročevalec do danes zvečer še ni opazil nobene možnosti rešitve. Zadeva investigacije se bo dalje obravnavala v soboto, če bo komite trojice do takrat proučil dokumente. Nikakor še ni gotovo, ali bo 49. zasedanje Sveta Društva narodov v soboto končano.

Brezposelnost v Ameriki raste.

Washington, 7. marca. (Tel. Slov.) Debat o rastoči brezposelnosti v Ameriki daje parlamentu vedno več posla. Demokratska stranka zahteva, da se preiščejo vzroki tega pojava. Senator Wagner je predsedniku očital, da je pravo tržno stanje pred javnostjo zakril, da je dajal preoptimistična poročila o ameriškem gospodarstvu. Zakaj se ne prizna, da brezposelnost narašča? Vem iz popolnoma zanesljivega vira, da je vsaki deseti delodajalec brez dela. Mezde padajo, število nezadovoljnih raste dnevno, ker jih jači armada brezposelnih. Senat je sklenil, da bo predložil vladji Wagnerjevi resoluciji odgovarjajoče predloge.

6 rudarjev zgorelo.

v Vratislava, 7. marca. (Tel. Slov.) V Vavlovici jami v Šleziji se je vnel premog. Požar je tamonje rudarje odrezal od zunanjega sveta. Reševalni koloni se je posrečilo, rešiti 9 mož živih, 6 pa so jih potegnili iz jame mrtvih.

Radičeva blamaža pred zastopnikom češkoslovaškega parlamenta

v Belgrad, 7. marca. (Tel. Slov.) V slavnostni dvorani finančnega odbora se je vršila popoldne seja naše parlamentarne komisije, ki ima nalogo, da pripravi vse potrebno za ožje zveze s Češkoslovaško na kulturnem in gospodarskem polju. Seje se je udeležil tudi predsednik češkoslovaške komisije Uhlir. Predsedujoči podpredsednik naše komisije Salih Baljić je pozdravil zastopnika češkoslovaškega parlamenta. Posebno je naglasil, da je za obe državi življenjska potreba, da se čim tesneje združijo v kulturnem in gospodarskem oziru. Od Jugoslovanskega kluba sta bila na seji Janez Štrcin in Franjo Zebot. Dr. Uhlir je v daljšem govoru pojasnil, kako si zamišlja češkoslovaška delegacija skupno delovanje obeh komisij. Referati so sledeči: v gospodarskem odseku obsegajo trgovinske pogodbe, posebne sporazume, eksponiranje češkoslovaškega kapitala v SHS. borze dela, uvozne in izvozne družbe, veterinarske konvencije, plovbo, železnice, turizmo, pravne in carinske formalnosti, vizumi, pošta, telefon, telegraf. V kulturnem odseku šolsko vprašanje, trgovske šole, akademije, strokovne in industrijske šole, dijaštvo, umetnost, upravni odloki in drugo. Češkoslovaška delegacija, ki šteje 18 poslancev in senatorjev, pride v Belgrad med 10. in 23. aprilom.

Nato vstane Stjepan Radić in začne revolirati. Opozicija ne more prevzeti prav nobene referata, ker ni od opozicije nihče v predsedništvu komisije. Kakor smo zadnjič poročali, je hotel biti Radić predsednik naše parlamentarne komisije. Vladna večina pa ga je iz znanih razlogov zavrnila. Radić se je zelo razburil, ker ni bil opoldne z Uhlirjem pri kosilu. Stjepan Radić naglašuje, da bo opozicija

Kde sme presiti za ločitev zakona,

v Rim, 7. marca. (Tel. Slov.) Papež je odredil, da more v bodoče od zakoncev različnih veroizpovedanj samo katoliški del prositi pri Vatikanu za ločitev. Zakonske stvari takih zakoncev spadajo v bodoče direktno v kongregacijo sv. oficija in ne več apelacijskemu sodišču sacrae rotae.

Petrolej ne bo več monopol

v Pariz, 7. marca. (Tel. Slov.) Boj za državni petrolejski monopol, ki ga francoska levica zahteva že dve leti, je bil danes odločen proti pristašem monopola. Potem ko je Poincaré stavljal vprašanje zaupnice, je parlament odklonil socialistični načrt monopola in potem začel razpravljati o zakonskem načrtu vlade, ki se omejuje na novo reglementiranje petrolejskega uvoza.

Sveta vojska v Arabiji

London, 7. marca. Vest, da je Ibn Saud, poglavar Arabcev, oklical sveto vojno proti angleškim mandatarskim pokrajinam Irak in Transjordanijo, je vzbudila v Londonu veliko presenečenje. Anglija ima v obrambo 52 vojnih letal. Delavska stranka zahteva od vlade točnega pojasnila, kakih obrambnih sredstev se namerava Anglija proti arabskemu gibanju nadalje posluževati.

Potres v Siciliji in Kalabriji

v Milan, 7. marca. (Tel. Slov.) Danes opoldne je bil v enem delu Sicilije in v Kalabriji močan potres. Pred potresom se je čulo podzemeljsko bobnenje. Ljudje so prestrašeni bežali na prosto. V Messini so vsa poslopja vzdrla potres. V Reggio Calabriji je vladno poslopje dobilo 2 cm široko razpoko, ki je pritičje popolnoma ločila od temelja. Iz nekaterih krajev v Kalabriji se poroča o resnih poškodbah. V Messini je bil potres najhujši po znani katastrofi leta 1908, človeških žrtev pa ni nobenih.

Ogromna eksplozija na Javi

Samarang, 7. marca. Vsled velike eksplozije v bližini Samaranga na Javi, ko je zletela cela tovarna v zrak, je bilo porušenih v mestu nad 100 hiš. Število smrtnih žrtev se še do sedaj ni dalo ugotoviti; je pa ogromno. Sumijo, da so nesrečo povzročili komunisti.

Dividenda Zivnobanke

v Praga, 7. marca. (Tel. Slov.) Živnostenska banka je imela danes sejo za bilanco, pri kateri se je izkazal čist dobiček 40.000.000 Kč. Izplačala se bo dividenda po 12 odstotkov, to je 24 Kč. Rezerve banke znašajo 14 milijonov češkoslovaških kron.

Rupujte stadionske srečke!

Žrebanje bo nepreklicno dne 25. marca

tudi v tej komisiji zavzela ostro opozicijsko stališče. Salih Baljić odgovarja, da komisija nima cilja, da bi se prepirala, ampak da ima določen načrt, po katerem hoče delovati v dobro obeh držav. Edino poslanca SDS Vilder in Kramer sta izjavila, da bosta solidarna z Radićem. Radiću je ostro odgovarjal Davidovičev demokrat dr. Škerović. Čudi se, da more tak star parlamentarec, kakor je Radić, v tako važni korporaciji zastopati takšno stališče. Salih Baljić ugotavlja, da Uhlir pač ni prišel v Belgrad, da bi poslušal te Radićeve napade, temveč zato, da določimo, kdaj in kako hočemo delovati za čim ožjo zvezo med obema bratskima državama.

Dr. Uhlir naglašuje, da bi bil za češkoslovaške parlamentarce najbolj ugoden čas od 10. do 23. aprila. Radića pa pozivlje, naj se pomiri in naj ne dela opozicije, ker ne gre za domače strankarske prepire, marveč za važno delo naših skupnih interesov. (Stjepan Radić skoči kvišku in z medklicem, kakor v skupščini, pravi, da si ne da dajati navodil. V sejni dvorani je zavladalo splošno presenečenje. Člani komisije so se spogledali.) Dr. Uhlir je mirno in dostojanstveno zaključil svoja izvajanja in naznanil, da bodo Čehoslovaki sigurno prišli v Belgrad.

Radić Radićević obžaluje, da Radić in samostojni demokrati niti ob tako važni priliki ne morejo brzdati svojih strankarskih strasti. Kaj bodo rekli bratje Čehoslovaki? V imenu vladne večine izjavlja, da bo nosila opozicija za svojo nelojalnost in čudno postopanje vso odgovornost. Salih Baljić nato zaključuje sejo in izjavlja, da se bodo referati razdelili na prihodnji seji. V skupščini so tudi člani opozicije obsojali nastope Stjepana Radića in samostojnih demokratov.

jani prof. Sušnik v krasnem govoru tolmačil pomen in naloge društva, za kar je žel splošno odobravanje. O lepem uspehu ustanovnega obnove zboru pritožilo, da je takoj pristopilo k društvu preko 40 članov in članic. Ker so za obstoj društva neobhodno potrebni primerni prostori, katerih okolica Barja žalibog ne premore, si je društveni odbor zadal kot glavno nalogo postavitev lastnega društvenega doma, ki bi bil središče krščanske kulture na Barju. Zato je želeli, da vsi Barjani pristopijo k društvu in njegovemu odboru strumno pomagajo do čimprejšnje oživitve društvenih nalog in ciljev.

© Klemenčič pred preiskovalnim sodiščem. Aretiran osumljenec obeh ropov na dolensko pošto ambulanco restavratore Ivan Klemenčič iz Kočevja, je bil v ponedeljek, kot smo to že včeraj poročali, izročen preiskovalnemu sodišču. Zasliševanje osumljenca vodi sedaj preiskovalni sodnik g. Merala. Hkrati pa policija intenzivno nadaljuje z zbiranjem dokazov zoper Klemenčiča. Revirni nadzornik g. Zajdel je v terek zjutraj odpoval v Kočevje in bi se moral v sredo popoldne vrniti v Ljubljano. Ker pa se je njegova preiskava v Kočevju nepričakovano zavlekla, se je njegova vrnitev zakasnila. O nadaljnjih ugotovitvah preiskave zoper Klemenčiča bomo sproti poročali.

© Za kruhom! Pet Bosancev, visokih možakov, dva imata fese na glavi, vsi pa so zelo upadli v obraz, pet živih okostnjakov, je stalo včeraj v uradni pisarni na policiji in tožilo uradniku svoje gorje: »Jao, jao, naše selo ni imelo kruha, deca je bila gladna, pa smo šli po svetu — s trebuhom za kruhom, slišali smo, da je Slovenija bogata in da so pridni delavci tam dobro plačani in da je dovolj dela. Prišli smo v Slovenijo in smo videli, da še Slovenci dobe tu težko delo, kaj šele mi. Že več dni tavamo po mestu, od včeraj nismo še ničesar jedli. Daj, gospodine, aretiraj nas, pa nas preženi magari kot zločince nazaj v Bosno. Naj bo kakor hoče! Tu smo tako kot v tujini. Ne vemo se kam obrniti. Daj, gospodine, preženi nas nazaj v Bosno! Službojuči uradnik jih je uslišal. Bil je sedežni policijske hrane v zaporih, nato pa so s popoldanskim vlakom s prisilnim potnim listom odpovali nazaj v Bosno.

© Še en ogenj v Frankopanski ulici. V včerajšnjih številkah smo poročali, da je nastal v terek zjutraj v Bizovičarjevi hiši v Frankopanski ulici 12 ogenj, ki so ga udušili gasilci. Še istega dne, ob pol 11 zvečer, je nastal v isti hiši v kuhinji neke sosedne stranke požar na popolnoma enak način. Vnel se je namreč tram v steni blizu štedilnika. Tudi tokrat so gasilci morali razbiti steno in sneti iz nje goreči tram. Ogenj je bil s tem zaduščen. Škoda ni velika in je krita z zavarovalnino.

© Aretiran tat. Ko je v terek zjutraj pregledoval stražnik razne šupe v Vodmatu, kjer se skrivajo razni postopači, je izsledil spečega v slami nekega sumljivega možkega. Na stražnici so ugotovili, da jim je padel v roke neki Pavel Kogoj, katerega policija in sodišče že dolgo časa iščeta radi kolesarskih in drugih tatvin. Kogoj je zelo prebrisan tat in se je znal dolgo časa skrivati pred bržonom.

© Kristofč-Bučar: Bluze, otroške obleke!

Pridobivajte novih paročnikov!

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Četrtek, 8. marca: SESTRICNA IZ VARŠAVE. Red B.

Petek, 9. marca: DANES BOMO TIČI. Red A.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, 8. marca: CAROBNA PIŠČAL. Red C.

Petek, 9. marca: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 8. marca ob 20. uri: ORLOV. Ab. A. Kuponi.

Petek, 9. marca: Zaprto.

Sobota, 10. marca ob 20. uri: DOBRI VOJAK SVEJK. Kuponi.

Nedelja, 11. marca ob 15. uri: EVA. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat. Ob 20. uri: PRI TREH MLADENKAH. Kuponi.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Slov. kat. akad. starejšinstvo priredi v petek, dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Akademskoga doma, Miklošičeva cesta št. 5 predavanje. Predava gospod minister u. r. dr. Andrej Gosar o temi: »Delo v vladci. Vabimo k obilni udeležbi. »Ljubljana« ima danes zvečer ob 8 skupno pevsko vajo. Udeležba za vse obvezna. — Pevovalja.

Sv. Kristof v Ljubljani. Danes ob pol 8. uri bo v prosveti predavanje. Govori šef higienskega zavoda dr. Ivo Pir: Kako si ohranimo zdravje. Predavanje bodo pojasnjevali filmske slike.

Dramatični odsek UVI priredi v soboto, dne 10. marca t. l. v svojem salonu gostilne pri »Jernejcu« na Sv. Petra cestvi pevskoigro v treh dejanjih »Kovačev študent« in burko v enem dejanju »Kdo je blazen«. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Ostali kraji.

Okrožna skupina državnih nameščenec v Murski Soboti vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v soboto, dne 24. marca t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih Sokolske čitalnice v Murski Soboti.

Maribor

□ Prosvetna zveza v Mariboru. Danes zvečer ob 20. uri bo v dvorani Zadrugne banke predaval g. profesor Janko Mlakar iz Ljubljane o ognjenikih Vezuvi in Etni.

□ Ne pozabite, da je 19. marca v Union-ski dvorani orlovska akademija s peštrm vzporedom, katero si pač moraš pogledati! — Ne pozabite pa tudi na to, da je 25. marca žrebanje II. Stadionske loterije! Ako še nimate srečke oglašite se pri blagajni Zadrugne banke ter si jo kupite. Stane samo 10 Din.

□ Studenci pri Mariboru. Katoliško slov. izobraževalno društvo v Studenčih priredi jutri zvečer ob pol 8. uri v dvorani gostilne Gačnik skioptično predavanje. Predaval bo bogoslovni profesor g. dr. Jehart o Mrtvem morju. — Prihodnji petek dne 16. marca pa se bo vršilo skioptično predavanje o Sv. deželi. Tudi tokrat bo predaval g. dr. Jehart.

□ Napad na ulici. Kleparski pomočnik Vertnik Franc je počakal pred gostilno »Pri Zelenem vencu« zasebnega uradnika B. ter ga z nekim predmetom udaril po levem ušesu tako, da mu ga je prebil. Vertnik je bil aretiran.

□ Poskus samomora. Ze malenkostne stvari zadostujejo v danšnjem času, da si ljudje poskusijo vzeti življenje. Tako se je zgodilo v terek na Sladkem vrhu, kjer si je delavec Ziverdich Jože iz samomorilnega namena pognal kroglo v glavo, ki ga je pa samo ranila na desni strani glave. Mariborski rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico, in je upanje, da kmalu ozdravi.

□ Mariborska rešilna postaja je nudila v terek prvo pomoč črkoslikarju pri mestni občini Antonu Paherniku. Pri delu mu je kanila v oko solna kislina, in Pahernik bi bil izgubil vid, da ni pravočasno dospela pomoč.

□ Žrtve surovosti. V mariborski bolnici je umrl posestnik v Zabetincih — župnika Sv. Anton v Slov. goricah — Alojzij Malek. Na pustni terek se je vršila v Zabetincih pustna veselica. Pri tej priliki je došlo do prerekanja in končno do pretepa. V občem pretepu je preprekal neki posestniški sin Maleku z nožem trebuh. Težko ranjenega so prepeljali na pekelnico v mariborsko bolnico, kjer je podlegel ranam v starosti 52 let. Pogreb bo danes iz bolnice na Pobrežje.

Celje

□ Danes ob 8. uri zvečer vprizori celjsko mestno gledališče po daljšem odmoru Finžgarjevega »Divjega lovca«, narodno igro, ki je brez dvoma ena najpopularnejših na naših odrih in prvo resno slovensko dramatsko delo sploh. — Po primjeri »Divjega lovca« začne gledališče s pripravami na vprizoritev veličastne pasijonske igre.

□ Umrl je včeraj, dne 7. marca 1928 v celjski javni bolnici po težki bolezni poštni uradnik g. Ivan Florjančič. Po 35 letnem vestnem vršenju naporne službe si je zaželel mirnega uživanja zaslužene pokojnine, a prehitela ga je smrt, preden je bila rešena njegova prošnja za upokojitve.

□ Stanovanjski najemniki iz celjske okolice, ki jim morda bodo ali pa so jim še odpovedana stanovanja, naj se radi evidence zelaše med uradnimi urami popoldne v občinskem uradu na Bregu. Hišni posestniki naj prijavijo stanovanja, ki bodo od sedaj dalje na novo izpraznjena. Prijave je izvršiti tekom 14 dni.

Ljudski oder v St. Vidu pri Ljubljani vprizori v nedeljo, dne 11. marca 1928 ob 4. uri popoldne: Egiptovski Jožef, svetopisemska igra v petih dejanjih in štirih slikah s predigro: Jožefovi bratje. Podružnica »Jadranske Stražice« v Ptinju ima svoj IV. redni občni zbor v soboto dne 10. marca 1928 ob 20. (8.) uri zvečer v Narodnem domu. Dnevni red običajen.

Glasba

□ Zagrebškemu Trio, ki nastopi v petek zvečer ob 20. uri v Filharmonični dvorani, pišejo vse dosedanje glasbene ocene, da so njegovi prvi koncerti uspeli nad vse pričakovanje. Člani zagrebškega Trija: gospe Evira Marsič je pianistka velike muzikalne kulture in izvrstna interpretinja komorne glasbe. Primarij Karel Sancin si je utrdil svoj umetniški sloves že kot član splošno znanega Zikovega kvarteta. Čelist Rudolf Matz je ena najdelavnejših mladih muzikov v zagrebškem glasbenem življenju. Vse svoj prosti čas pa posveča svojemu instrumentu čelu, s katerim sodeluje tudi v Triu. Na sporedu so skladbe slavni Čehov: Smetane, Dvořak in Vítěslava Novaka. Predprodaja v Matični knjižarni.

V ponedeljek 12. marca v »Unionne koncert. Pevski zbor »Sloga« in operetni orkester. Jos. B. Foerster, Vit. Novak, Adamčič, Axman, Šantel na sporedu.

Pevska zveza

Zbori Ljubljanskega pevskega okrožja, ki bodo sodelovali v smislu razposlane okrožnice pri okrožni prireditvi dne 29. aprila, naj čimprej sporoče, koliko not potrebujejo, zlasti »Pastirčkov«, ker bi jih radi čimprej razposlali.

»Pevce« št. 1, 2, je izšel in se dostavlja vsem naročnikom. Priloženo polnočino naj vsak čimprej izpolni in poravnava naročnino. Onim, ki kljub večkratnim opominom niso poravnali naročnine za leto 1927, se list več ne dostavlja.

Skladbe za dramski prizor »Matic« se danes razpošljejo vsem, ki so taiste pri Prosvetni zvezi naročili.

Pevski tečaj (XI.) se vrši v dne 13. in 14. marca na Križu pri Slatini. Okrožnice so bile pravočasno razposlane. Začetek tečaja v terek ob 10. uri popoldne.

Slov. glasbeno društvo »Ljubljana« priredi v aprilu tri koncertne nastope in sicer v Mariboru, Celju in na Vrhniki. Natančnejši spored objavimo pravočasno.

□ V »Slovenec« dne 4. t. m. objavljena dražba premičnin Franceta in Fine Schaur v Brodeh na Vranskem se ne bo vršila dne 14. t. m., kakor je bilo napovedano.

□ Pevci in pevke! Jutri v petek ob 8. uri zvečer je zopet pevska vaja pevskega zbora Kat. prosvetnega društva. Pridite vsi in točno! Vedite, da se pripravljamo za javen nastop.

□ Lepa knjiga je najboljši prijatelj. Lepih knjig pa ima sedaj dovolj na razpolago Ljudska knjižnica Kat. prosvetnega društva v Celju, Cankarjeva cesta 4. Odprta je vsak delavnik od 5. do 7. ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih knjižnica za sedaj ni odprta.

□ Važno za stanovanjske najemnike in hišne posestnike v Celju! V svrhu dobave točne stanovanjske statistike v celjski mestni občini, poziva mestno županstvo vse najemnike, ki so v nevarnosti, da izgube v doglednem času stanovanje, in vse mestne hišne posestnike, odnosno njih zastopnike, ki imajo oziroma imeli v doglednem času stanovanja na razpolago, da to javijo celjskemu mestnemu magistratu na uradnem obrazcu in sicer najkasneje do 15. marca t. l. Potrebne tiskovine se dobijo brezplačno na celjskem mestnem magistratu (soba št. 2) od dne 5. marca 1928 do vstete 14. marca 1928 med uradnimi urami, to je od 9. do 12. ure.

□ Celjski okoliški občinski odbor ima v nedeljo dne 18. marca t. l. sejo.

Iz železniške službe

Premeščeni so: zvaniki 1. kat. 1. skup.: Namar Josip iz postaje Petrovci-Križevci v Tržič (službovanje v Dupljah), Stresen Franc iz kurilnice Ljubljana II. gor. kol. v kurilnico Ljubljana I. gl. kol., Filej Karel iz postaje Celje v Metliko; zvaniki I. kat. 2. skup. Kramer Franc iz kurilniške izpostave Murska Sobota v kurilnico Maribor; zvaniki I. kat. 4. skup.: Božič Ivan iz kurilnice Zidani most v kurilnico Kruševac (direkcije Belgrad), Vračko Alojzij iz kurilnice Skopje (direkcije Belgrad) v kurilnico Maribor, Habe Maks iz kurilniške izpostave Jesenice v kurilniški izpostavi Murska Sobota; zvaniki II. kat. 1. skup.: Pretnar Andrej od prog. sek. Jesenice k prog. sek. Novo mesto, Sattler Jakob iz postaje Dravograd-Meža v Maribor gl. kol.; zvaniki II. kat. 2. skup.: Koželj Alojzij iz postaje Uršna sela-Topliva v Ptuj, Mešnik Josip iz postaje Ljubljana gl. kol. v Pragersko, Marc Alfonz iz postaje Rakek v Zalog, Frketič Nikola iz postaje Rožni dol-Pribej v Bubljarci, Bedenikovič Mihael iz postaje Metlika za vodjo tovarnišča Bučevci, Javoršek Ivan iz postaje Rogatec v Slovenjgradec; zvaniki II. kat. 3. skup.: Sedlatschek Ivan iz postaje Straža-Topliva v Kamnik, Banik Florijan iz postaje Ljubljana gor. kol. v Belgrad, Jelušič Josip iz delavnice Maribor k prometno-komercialnemu oddelku na sedežu direkcije v Ljubljani, Lah Mihael iz postaje Zidani most v Pragersko.

Imenovani so: Inž. Lavrič Rudolf, uradnik I. kat. 9. skup. v kurilnici Ljubljana II. gor. kol. za načelnikovega namestnika istotam, inž. Završnik Josip, uradnik I. kat. 9. skup. v kurilnici Ljubljana I. gl. kol. za načelnikovega namestnika istotam, Smerdu Josip, uradnik II. kat. 1. skup., pri kontroli dohodkov v Mariboru (izpostava generalne direkcije) za referente istotam.

Upokojeni so: zvaniki I. kat. 1. skup.: Skok Franc v postaji Zalog in Černec Josip v postaji Tezno; zvaniki II. kat. 1. skup.: Pavčič Ivan pri prog. sek. Ljubljana glavna proga, Mivšič Ivan pri prog. sek. Ljubljana glavna proga, Muriš Mihael pri prog. sek. Maribor glavna proga, Klemenčič Kajetan v postaji Ljubljana gl. kol.; zvaniki II. kat. 3. skup. Klun Anton v postaji Ljubljana gl. kol.; služitelja 1. skup.: Velepčič Gasper v postaji Ljubljana gl. kol. in Primec Ferdo v postaji Tezno.

Dopisi

Trbovlje

□ Sodnijski uradni dnevi v Trbovljah. Okr. sodišče v Laškem razglasa, da se bodo v tekočem letu vršili v Trbovljah v rudniški restavraciji še sledeči uradni dnevi: 10. marca, 14. aprila, 5. maja, 9. junija, 7. julija, 11. avgusta, 6. septembra, 18. oktobra, 10. novembra in 15. decembra vsakokrat ob 9. do 12. in od 13. do 17. ure.

□ Razstava vajeniških kovinskih izdelkov. Kovinska zadruga v Celju je na nedeljskem obnem zboru sklenila, da priredi o binkoštnih praznikih razstavo vajeniških kovinskih izdelkov. Iz Trbovelj se bo vože število interesentov razstave udeležilo.

□ Učeniška doba vajenca. Po nedeljskem sklepu kovinske zadruge bo odšel učna doba kovinskih vajencev, to so ključavničarji, strugarji, mehaničarji itd., trajala 4 leta, to pa zato, ker se je pokazala nadprodukcija kvalificiranih delavcev iz teh strok. Tudi pomočniška doba je sedaj nastavljena na 6 let in mora vsak napraviti mojstrosko preizkušnjo pri zadrugi, ako hoče postati samostojen obrtnik.

□ Drž. kmetijski gospodinjski tečaj v Trbovljah, ki se vrši v Društvenem domu, se zaključuje v nedeljo, 11. marca z razstavo. Gospodinj-ski tečaj je trajal od novega leta sem. Razstava bo odprta od 8—4. ure popoldne in si jo vsako lahko brezplačno ogleda. Vabijo se k razstavi posebno stariši in vsi, ki se zanimajo za gospodinj-ski napredek naših deklet.

□ Koncert tamburaškega društva »Kolo«. V nedeljo, dne 11. marca t. l. priredi tamburaško društvo »Kolo« v dvorani gospe Forte na Vodah ob 8. uri zvečer svoj koncert. Občinstvo se vladno vabi.

Hrastnik

Sodnijski uradni dnevi v Hrastniku. Okrajno sodišče v Laškem razglasa, da se bodo v tekočem letu vršili v Hrastniku v občinski pisarni še sledeči uradni dnevi: 24. marca, 21. aprila, 19. maja, 23. junija, 14. julija, 25. avgusta, 15. septembra, 27. oktobra, 24. novembra in 22. decembra vsakokrat ob 9. do 12. in od 13. do 17. ure.

Mariborska porota

POSKUŠEN DETOMOR.

Včeraj popoldne se je vršila porotna obravnava proti Ivanki Pirševi, natakarici v Farni vasi pri Prevaljah. Pirševa je v noči na 18. okt. 1927 povila nezakonsko dete, hotela pa se ga je iznebiti. Zanesla ga je v stranišče ter se po njem polila vodo. Otrok pa je jokal in to so slišali v gostilni se nahajajoči krošnjarji. Ti so šli pogledat, našli so otroka in ga izvlekli. Orožniki so Pirševo aretirali in zadržali. Pred preiskovalnim sodnikom je izpovedala, da je izpila kozarec žganja in vsled tega ni vedela, kaj počela. Vendar je poizkus dokazal, da obtoženka brez vsakih posledic

prenese veliko množino alkohola. Obtožena je torej bila, da je pri zavesti in namenoma hotela dete usmrtiti. Pirševa je bila obsojena na tri leta težke ječe.

ROP.

Martin Kamenšek že dalje časa pobira mleko po okolici Ptujске gore. Dne 17. okt. pa je mleko plačeval in je zvečer prišel v gostilno Stefancioza na Ptujski gori. V gostilni sta se mu pridružila fanta Janez Rinc in Franc Lesar iz vasi Doklece. Skupno so popivali nekaj časa in nato prepevaje odšli proti domu. Med potom pa sta kar nenakral Janez Rinc in Franc Lesar Kamenška napadla. Zadržala sta mu z nekim toplim orodjem več ran na glavi. Kamenšek se je onesvestil in obležal. Ko se je zbudil, je imel poln klobož krvi. Ugotovil pa je tudi, da sta mu napadalec odnesla ves denar, žepni nož ter majhno ogledalec. — Po izvedeniškem mnenju je imel Kamenšek pretresene možgane in ga je to oviralo, da ni mogel 30 dni izvrševati svojega dela. Pri obravnavi je Janez Rinc priznal da je on sam udaril Kamenška in mu vzel denar. Obsojen je bil na štiri leta težke ječe. Lesar pa je bil oproščen.

Socialni vestnik

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH IZSELJENCEV V ARGENTINI.

Naši izseljenci iščejo dela, odkar so jim zaprle vrata Združene države Severne Amerike, v Kanadi, veliko pa tudi v Argentini, kjer jih je nad 15.000. Premnogokrat so prepuščeni samim sebi. Ne morejo najti dela ali pa morajo kot beli sužnji delati za sramotno nizko plačo. Posebno se to dogaja v Argentini, ker so tam popolnoma drugačne razmere od onih v Severni Ameriki. Tukaj je delo nestalno, vsled česar delajo ljudje raztreseno, na polju, po železnicah in v gozdovih. Materialno so naši rojaki izkoriščani potom raznih »agencij« za posredovanje dela. Vse take razmere povzročajo, da postanejo čisto naši izseljenci veliki telesni in duševni reveži, v breme svojim družinam in drugim rojakom.

Da se odpomora vsaj delno vsem tem nedostatom, se je osnovala pred 4 leti v Buenos Airesu »Slovenska pisarna«, ki je dejala našim ljudem razne informacije, napravljala vloge na oblasti in posredovala za službe. Toda vsled nedostajanja sredstev in vsled nekaterih zakonskih predpisov argentinskih ni mogla delovati tako uspešno, kakor bi bilo želeli. V decembru 1927 je prišel v Buenos Aires župnik g. Mrkun in prevzel pisarno ter šel takoj na njeno reorganizacijo. S pomočjo gg. Leban in Rayerja je ustanovil »Centralno biblioteko«, ki bo služila izobrazbi našim izseljencem s posojanjem slov. knjig in časopisov.

Slovenska pisarna se preosnuje v Slovensko pisarno, kjer bodo dobili zatočišče vsi slovenski izseljenci, v prvi vrsti Slovenci, Hrvti in Srbi. Posredovala bo pri delu, pošiljala denar v domovino, prodajala vozne karte in obiskovala rojake po raznih krajih. Vsak parnik, ki bo prispel iz Evrope, bo pričakoval uradnik »Slovenske pisarne«, da sprejme pod svojo zaščito prispele slov. izseljence. Ko se pisarna okrepi, bo ustanavljala prosvetna društva tudi po kolonijah in podporni društva. Da se zbudi smisel za varčevanje med našimi ondnotnimi rojaki, namerava ustanoviti v najkrajšem času po argentinskem združnem zakonu Raffajznovo hranilnico in posojilnico. Potom nje bo prikočila na pomoč rojaku, če bo želel ustanoviti samostojno eksistenco.

Naloge »Slovenske pisarne« so lepe, pa tudi izvedljive, vsled tega zasluži vsa pomoč, moralno in denarno iz domovine. Kajti organizacija take pisarne stane visoke vste.

Rojake, ki se nameravajo izseliti v Argentino ali pa one, ki imajo svojce v Južni Ameriki, opozarjamo na Slovensko pisarno, na katero naj se obračajo v vseh zadevah, ki se tičejo izseljenškega vprašanja.

Naslov je: Slovenska pisarna (Rudolf Leban in Anton Mrkun) Donato Alvarez 2518, Buenos Aires.

Turistika

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja zimskim sportnikom in smučarjem, da je Erjavčeva koča na Vršču otvorena ves ta teden do ponedeljka 13. t. m. Sneg za smuko izbere.

Radio

Četrtek, 8. marca.

Zagreb: 19.30 prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — Milan: 20.50 Verdi: »Trubadur«, opera, prenos iz gledališča. — Breslau: 20.10 prenos iz Berlina: »Kleopatrin biser«, opereta. (O. Strauss). — Barcelona: 22.10 simfončni koncert. — Praga: 19.30—22.15 simfončni koncert. Beethoven: Uvertura k »Leonori« — Brahms: koncert za gošl s spremljavo orkestra, d-dur — Beethoven: Tretja simfonija (Eroica). — Schenectady: 20 orkestralni koncert. — Stuttgart: 20.15 Vijoliński koncert. Nardini: Koncert v e-molu — Jarnach: Sonata — Blumer: Capriccioso — Thiessen: Melodija iz Plesa mrtvecev — Frenkel: Nočeta — Smetana: Iz domovine; 21.15 Roda Roda pripoveduje burke in šale; 22.30 lahka glasba. — Frankfurt: 20.15 Vijoliński koncert (spored pod Stuttgart). — Rim: 20.40 instrumentalni in vokalni koncert. — Berlin: 20.10 »Kleopatrin biser«, opereta v 3 delih (O. Strauss). — Davenport: 23.15 koncert vojaške godbe. — Dunaj: 20.10 koncert ogrskih narodnih pesmi in ciganskih melodij; 21.10 »Lord Spleen«, igrica v 1 dej. (Oswald). — München: 19.45 »Egmonta ljubezen in smrt«, 2 pr. zora iz Goethejevega »Egmonta«, glasba od Beethovna. — Budapest: 20.45 Koncert komornega orkestra. — Varšava: 20.30 večerni koncert.

Petek, 9. marca.

Zagreb: 20.35 koncert arij iz popularnih oper. — Milan: 20.50 simfončni koncert. — Breslau: 21 koncert lahke glasbe. — Leipzig: 20.15 poljuden orkestralni koncert. — Schenectady: 20.30 koncert orkestra. — Stuttgart: 20 simfončni koncert, prenos iz Frankfurta. Schubert: La vie antérieure — Duparc: Vabilo na pot — Stravinsky: Pastorale — Strawinsky: Tifnbom — Berlioz: Scherzo iz dram. simfonije »Romeo in Julija« — Berlioz: Uvertura k »Rimski karneval«. — Hamburg: 19.25 »Don Giovanni«, opera v 2 dej. (Mozart). — Katowice: 20.15 prenos simfon. koncerta iz Varšave. — Brno: 19 orkestralni koncert. — Rim: 20.45 »Don Gil dalle calze Verde«, opereta v 3 dej. (Carabell). — Berlin: 20.30 koncert popularnih dunajskih pesmi; 22.30 lahka glasba. — Davenport: 23 lahka glasba. — Dunaj: 20.30 Muzikalne malenkosti in humoreske izvajajo solisti, klavir, flavta in komorni kvartet. — München: 19.30 prenos opere iz gledališča. — Budapest: 19 prenos iz budimpeštanske opere. — Varšava: 20.15 simfončni koncert varšavske filharmonije.

Naročajte »Slovenca«!

Kaj je novega

KOLEDAR

Cetrtek, 8. marca. Janez od Boga, Filimon, Gerard. — Jutri: Frančiška Rimska.

Novosadska vremenska napoved za 8. marca: Vremenskih izprememb ne bo. Prevladovalo bo tiho vreme. Deloma bo oblačno. Morda bo ponekod deževalo. Temperatura se bo zvišala.

Dunajska vremenska napoved za četrtek 8. marca: Najbrže zaenkrat še ne bo bistvene izpremembe sedanjega vremena.

Vreme v Beogradu 7. marca: Se vedno oblačno. Vedno topleje.

ZGODOVINSKI DNEVI

8. marca: 1840 se je rodil dr. Gregor Krek, vseučiliški profesor slavistike v Ljubljani. — 1787 se je rodil kirurg Karel Ferdinand Grefe. — 1858 se je rodil italijanski komunist Ruggiero Leoncavallo. — 1869 je umrl v Parizu francoski komunist Hector Berlioz. — 1787 je umrl francoski romanopisec Paul Feval. — 1911 je umrl paleontolog Josip Lahusen.

★ Misijonar o. Veselko Kovač. Mariborski frančiškanski samostan je prejel v sredo dopoldne iz Inomosta brzojavno obvestilo, da je umrl znani frančiškanski misijonar na Kitajskem o. Veselko Kovač. Rajni je bil rojen 4. januarja 1872 na Studencu pri Krškem. V frančiškanski red je vstopil leta 1891, v mašnika je bil posvečen 1897. Deloval je ves čas na raznih misijonskih postajah na Kitajskem. Blagopokojni je obiskal kot misijonar Slovenijo, se udeležil enega katoliškega shoda v Ljubljani in pobiral tudi po Mariboru za misijone. Znan je bil g. misijonar po vsem Kranjskem in slovenskem Štajerskem in bo vest o njegovi smrti bridko zadela vso Slovenijo.

★ Veliki župan dr. Fran Vodopivec je službeno odsoten in v petek 9. marca ne bo sprejemal strank.

★ Škod SLS v St. Petru pri Novem mestu se je vršil preteklo nedeljo, dne 4. marca. Govorila sta oblastni poslanec dr. Česnik in tajnik Munda.

★ Zlata poroka. Zlato poroko sta slavila na Teharju pri Celju zakonska Ivan in Marija Zoher.

★ Nagrade za verouk. Ali je znano mero-dajnim faktorjem, da veroučitelji v dušnem pastirstvu nismo dobili za poučevanje verouka za čas od 1. novembra 1927 dalje še nobene nagrade? Potnina za ekskurendne šole se nam že niso izplačale nad eno leto. Neumljivo nam je, zakaj se izplačevanje teh nagrad vedno tako dolgo zadržuje, če je kredit za to določen?

★ Dalmatinske oblasti. V Splitu se te dni sestanejo zastopniki splitske, dubrovaške in zetske oblasti, da se dogovorijo o razdelitvi pokrajinskega premoženja Dalmacije.

★ IV. redni občni zbor Zveze duševnih delavcev v Sloveniji bo v petek 16. marca ob pol 9 zvečer v prostorih Slovenske Matice, Kongresni trg 7, I. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo odbora in nadzorstva; 3. volitev odbora, in 4. slučajnosti. Delegete je treba po § 11 pravil prijaviti odboru tri dni pred občnim zborom.

★ Smrt pravega kmetijskega narodnjaka. Pri Sv. Križu nad Mariborom so pokopali daleč naokoli priljubljenega posestnika na Šobru g. Ivana Hlebiča. Pred dobrim mesecem ga je priklenila zavrtna bolezen na bolniško posteljo, kateri je moral podleči v starosti 62 let. Bil je dolgo let cerkveni ključar župnije Sv. Križ, občinski odbornik in načelnik šole. Radi neustrašene narodne zavesti je bil leta 1914 med tistimi, ki so morali za dalje časa v grške zapore. Kaj je bil rajni in koliko je veljal med dobrim obmejnimi ljudstvom, je pričala ogromna množica ljudi, ki je prihitela od blizu in daleč, da spremi tega pod Avstrijo priganjenega narodnjaka na njegovi zadnji poti.

★ Čudno stališče. Člen 306 finančnega zakona za leto 1927-28 določa, da morajo biti dnevničarji, ki so zaposleni v državnih podjetjih, zavarovani za slučaj bolezni in nezgode, obenem pa da se izvede tudi starostno zavarovanje. Na podlagi tega člena je izdelalo finančno ministrstvo poseben pravilnik, na podlagi katerega naj se izvede socialno zavarovanje dnevničarjev v državnih podjetjih. V členu 8 tega pravilnika pa je zavzelo ministrstvo čudno stališče. Ta člen namreč določa, kakšne prispevke mora plačevati zavarovanec za socialno zavarovanje; izrečno pa navaja, da so izvzeti od plačevanja prispevkov za delavske zbornice in borze dela. To stališče ministrstva je pa protizakonito. Člen 41 zakona o zaščiti delavcev pravi, da so člani delavskih zbornic vse osebe, ki so zavezane zavarovanju zoper bolezen in nezgode in ki so dovršile 18. leto starosti. Te osebe morajo plačevati v zmislu § 61 citiranega zakona posebne doklade za vzdrževanje delavskih zbornic. Kar se tiče borz dela, je v tem pogledu dovolj jasen člen 110 finančnega zakona za leto 1922-23. Ta predpisuje prispevke za podpiranje brezposelnih od vseh, ki so podvrženi zakonu o zavarovanju delavcev. Javno je, da je podvzelo centralno tajništvo Delavskih zbornic primerne korake, da se člen 8 omenjenega pravilnika ukine, v kolikor je protizakonit.

★ Umrl je v torek 6. marca v Pišecah trgovec g. Franc Gerec. Pogreb bo v petek ob desetih dopoldne.

★ Smrtina kosa. V nedeljo 4. marca ob 6 zvečer je umrl v Gradu g. Fortuna Sadu, bivši nadučitelj pri St. Ilju. Po smrti g. Karela Sorko je dobil g. Sadu leta 1900 nadučiteljsko službo, katero je opravljal do prevrata. Ze nekaj mesecev po prevratu je stopil v pokoj ter se preselil z rodino v Gradec. Rajni je bil — dasiravno rojen na Kranjskem — strogo nemškega mišljenja ter je pri šentiljskih nemških društvi pridno sodeloval. Bil je pa tudi velik prijatelj narave ter se je še posebno bavil s sadje- in čebelorej. Svojemu predrejenemu učitelstvu je bil vedno prijatelj.

★ Nevarno je zbolel od vseh Rušanov in daleč naokrog spoštovani ter ljubljani veleposestnik na Smolniku Jožef Serne, p. d. Marolt.

★ Učni tečaj za sadjarske pomočnike (oskrbovalce sadnega drevja) se vrši letos na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru s pomočjo mariborskega oblastnega odbora. Namen tečaja je izobraziti ne prestare moške delavne moči v vseh najvažnejših sadjarskih opravilih v drevesnici in sadovnjaku, n. pr. pri vzgoji, sajenju, oskrbi, čiščenju, trebljenju, pomlajanju, precepljanju in gnojenju sadnega drevja, pri zatiranju škodljivcev in boleznih ter pri najvažnejših načinih sadne uporabe. Tečaj traja pet tednov in se vrši v treh razdobjih: a) tri tedne spomladi, od 20. marca do 7. aprila, b) en teden poleti, od 11. do 16. junija, in c) en teden jeseni, od 24. do 29. septembra 1928. Tečaj traja skupno tedaj 31 dni. Udeleženci dobe hrano in stanovanje na zavodu brezplačno. Ob zaključku tečaja delajo praktični izpit in prejmejo spričevalo, ki jih usposablja za izvrševanje raznih sadjarskih opravil pri lastnikih drevesnic in sadovnjakov proti primerni nagradi. Prosilci iz mariborske oblasti, stari najmanj 18 let, naj pošljejo prošnje najkasneje do 15. marca podpisnemu ravnateljstvu. Prošnji je priložiti krstni list, domovnico, spričevalo o нравnosti in poslednje šolsko spričevalo. — Ravnateljstvo vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

★ Perutinarstvo. Sestavi A. Slivnik. Založila Jugoslovanska knjigarna. Pri nas še vedno preveč zanemarjena gospodarska panoga je dobila v tej knjigi izčrpen opis in razlago, ki naravnost vzbudja k skrbnemu in doslednemu gojenju te vseskozi rentabilne panoge. Podobno in izčrpano se v knjigi razpravlja o raznih vrstah perutnine, o njeni lastitostih, o notranjih in zunanjih boleznih, o kugi, o nese-nju in razvadah, kratko o vseh hibah in nesrečah, ki jim pridejo naši rejci lahkotno v okoliščini, ako se tozadevno le malo pouče. Cena obsežne (179 strani) knjige znaša 40 Din, vezane 50 Din.

★ Zloraba imena »Rdečega križa«. Tvrda Jakob Zumbulović, Belgrad, Kralja Petra ulica 5 (filijalka v Skoplju, Kralja Petra 34), prodaja srečke »Rdečega križa« in razne državne papirje na obroke. Številni agenti te tvrde pa se včasih predstavljajo za uradnike »Rdečega križa«, dasi nimajo za to nobene pravice. S tem le kompromitirajo visoke cilje »Rdečega križa«, ker bi ljudje ugnitili misliti, da opravlja »Rdeči križ« trgovske posle. Tudi je Zumbulović v svojih prosojnih oznanilih, da ima loterija »Rdečega križa« na leto tri dobitke po 100.000 Din in šest dobitkov po 25.000 Din, kar pa ni res, ker se izžrebajo vsako leto samo en dobitke za 100.000 Din in dva po 25.000 Din.

★ Mesto objave v časopisih in venca na grob svojima umrlima članoma M. U. dr. Wisingerju, zobnemu zdravniku v Mariboru, in M. U. dr. H. Dolencu, zobnemu zdravniku v Ljubljani, je naklonilo društvo zobnih zdravnikov za Slovenijo pokojninskemu skladu za zdravniške vdove in sirote znesek 600 Din.

★ Nova šola za usnjarstvo. Kakor se doznava, je dr. Spaho podpisal odredbo, da se v Visokem v Bosni osnuje šola za izdelavo usnja.

★ Pod vlak se je vrgel. V ponedeljek, dne 5. marca zjutraj je povozil vlak v Pesjem g. Vinka Zlofa, trgovca z vinom iz Pristave. Sumi se, da se mu je omračil um, ker se je prejšnji dan vedel in govoril v gostilni precej zmeheno. Pred samoumorom si je izprosil v krčmi pri Mracu dopisnico ter svinčnik in zabeležil, od koga ima še tiritati denar. Ni napisal naslova na dopisnico. Prosil je tudi goste, naj mu pomorejo zapiti tisoč dinarski bankovec, katerega je imel pri sebi. Kot tuju se mu ni hotel nihče pridružiti. Zjutraj pred prvim vlakom ga je dobil neki železničar v sumljivem obnašanju na železnici, ga je hotel spoditi proč, toda ga ni ubogal. Železničar je opozoril vlakovodje, ki so skrbno pazili, videli pa niso ničesar. Pozneje so ga pa našli z zdrobljeno glavo, brez noge ter roke na progi. Samomorilec je tital skrit pod mostom in je smuknil pod vlak, ko je bila lokomotiva že mimo.

★ Iskapan mozalk. Na prostoru Dioklecijanove palače v Splitu so izkopali te dni pod mavzolejem v globini dveh metrov dobro ohranjen mozalk. Mozalk so pregledali strokovnjaki in ga fotografirali.

★ Pet vlomov v oni noči. Preteklo soboto 3. marca je bilo v Gomilici v Slovenski krajini

izvršenih kar pet vlomov. Največjo škodo je trpel čevljar Štefan Šobočan. Vlomilci so mu razbili delavnico in odnesli vso obutev, ki jo je imel izdelovano, razen tega usnje in podplate. Vlomilci so razbili tudi sosednjo kovčnico, v kateri so si »izposodile« orodje za razbijanje. Pri drugih hišah je bilo odnešenih veliko število ktr. Storilcem niso prišli še na sled.

★ V Avstralijo za kruhom. Kar se tiče številne izselencev iz raznih pokrajin naše države, bi postavila statistika Slovensko krajino najbrž na prvo mesto, kajti ona ima po vsej priliki razmeroma največ izselencev. Leto za letom jih je šlo na stotine v razne pokrajine Sev. Amerike, zadnja leta v Kanado, sedaj pa je prišla na vrsto Avstralija. Tekom tega meseca odpotujejo M. Škafar, A. Gostan, J. Hožan iz Odrancev in J. Kranpač ter Fr. Vuk iz D. Lendave. Sledili jim bodo mnogi drugi, ker v domovini ne najdejo dovolj kruha. Ljudje morajo iskati v tujini kruha, vprašanje razdelitve veleposestniške zemlje, ki bi nekoliko omililo bedo najrevnejših, pa se zavlačuje, dasi je rešitev tega vprašanja za tisoče življenjskega pomena.

★ Napad s samokresom. Na trgovca Jožefa Kührarja iz Gornje Lendave (Slovenska krajina) je oddal nekdo, ko je stopil skozi vrata domače gostilne, s samokresom štiri strele, ki so mu zadali več ran. Ranjenec je bil prepeljan v radgonsko bolnico. Kdo je napadal, zaenkrat še ni znano.

★ Nevaren padec. Pri tekmovalnem sankanju v Rušah je padel zadnji nedeljo neki gospod iz Maribora tako nesrečno, da se je težko poškodoval. Prijatelji so ga prepeljali na saneh v Ruše in od tam z avtomobilom v Maribor.

★ Prpič in njegova banda. Te dni je bila v Zagrebu izdana obtožnica proti Pavlu Prpiču malemu in njegovim tovarišem. Obtoženci se proti obtožbi niso pritožili, tako da je obtožnica postala pravomočna.

★ Vlak ga je povozil. Včeraj se je na železniški progi med Karlovcem in Draganičem zgodila težka nesreča. Železniški čuvaj Josip Lovič je zamudil na svojem službenem mestu vlak. Ko je hotel prekoračiti tračnice, ga je podrl mimovozeči vlak in ga povozil. Prepeljali so ga v zagrebško bolnico, kjer je umrl.

★ Dubrovaška policija aretirala 150 oseb. V zvezi s pogostimi vlini in manjšimi tatvinami v zadnjih dneh, je dubrovaška policija izvršila v ponedeljek zelo obsežno racijo, pri kateri je pod vodstvom policijskega ravnatelja sodelovala vsa policijska straža ter obe orožniški postaji. Uspeh racije je bil presenetljiv. Aretiranih je bilo 150 oseb, ki niso imele v redu svojih dokumentov. Med njimi je mnogo članov raznih potepuških in vlonilskih družb. 54 oseb je bilo izgnano v njihove domovinske občine.

★ Primanjkljaj subotškega proračuna. Te dni se vrši seja proračunskega odseka občinskega sveta v Subotici. Opozicija je izjavila, da ne bo sodelovala na sejah tega odseka in je odložila svoje mandate. Po predlaganem proračunu bi znašali mestni izdatki 33.904.780 Din, dohodki pa 28.113.000 Din, torej znaša primanjkljaj 5.891.780 Din. Primanjkljaj bi se kril z novimi občinskimi dokladami, ki bodo znašale 110 odstotkov, dočim so znašale dosedaj le 100 odstotkov.

★ Otroka zakopal na vrtu. Nekj delavec je prekopal v Sarajevu vrt na Vratniku in iskal hren ter je ob tej priliki naletel na trupelce malega otročiča. Ugotovili so, da je to dete rodila žena železnikega delavca Hasana Zukiča. Zukiču je bilo dovoljeno, da pokoplje otroka, ki je kmalu po porodu umrl. Ker ni imel denarja za pokop na pokopališču, je otroka zakopal na vrtu. Zato je bil aretiran.

★ Lačni študent agronomije. Koncem prejšnjega meseca je prišel k okrajnemu glavarstvu v Krapini neki Anton Jambrovič, ki se je predstavil kot dijak ekonomske šole v Ljubljani in dejal, da proučuje agronomske razmere v državi. Glavarju je predložil debelo knjigo s podpisami raznih uglednih oseb in ga prosil, naj se še on vpiše v knjigo. Ko je glavar opazil, da so ponekod navedeni razni zneski, je to odklonil in ga dal aretirati. Nato je vprašal glede identitete zagrebško policijo, ki je odgovorila, da je Jambrovič pobegnil od vojakov ter da je znan kot slepar. Jambrovič je bil prvotno mizarski pomočnik, pozneje pa privatni namesčenec pri nekem hrvaškem društvu. Zadnje čase se je preživljal s tem, da je z izvaženimi priporočili od raznih uglednih oseb potoval kot študent okoli raznih uradov in rodoljubov ter nabiral podpore, ki jih je spravljal seveda v svoj žep. Jambrovič je na ta način nabral več tisoč dinarjev. Izročen je bil zagrebški policiji.

★ Gibanje obrti v Zagrebu. Za splošno neugodno gospodarsko stanje v državi je značilna statistika o gibanju obrti meseca februarja v Zagrebu. Tega meseca je objavilo v Zagrebu svoj obrt 142 trgovcev in obrtnikov. 26 jih je svojo obrt razširilo, 17 pa jih je svojo obrt spremenilo. 47 obrtnikov je svojo obrt preselilo, novih obrtnih listov pa je bilo izdanih 143.

★ Najdena granata povzročila nesrečo. V vasi Kraljice pri Sibeniku so našli pastirji staro granato. Eden od njih je vrgel granato na ogenj, naker je eksplodirala in težko ranila dva 12 letna dečka.

★ Zajčjereji pozor! Opozarjamo vse prijatelje zajčjereje na I. veliko okrožno razstavo domačih zajcev različnih pasem, izdelkov iz

Čigava bode Vila Stadion?

Čigava bode vila, kdo ugame? In kdo lastnik koles bo, vsak se vpraša: Gotovo je le to, da kdor odlaša, A nima srečk, zastoj si prste mane.

Veliko hiša nova danes stane, A v bedo kuje nas usoda naša, Beličev ni, zato se glad oglašja, Ob mescu komaj za kofè ostane.

Da zdaj, ko vlada stanovanjska sila, Edino srečka reši nas barake, Ve vsak, ki tepe sreča ga nemila.

In če so Tvoje misli tudi take, Lesena koča Ti postane — vila, A prvo je: »Žrtvuj vsaj tri petake!«

zajče kožuhovine, usnja in volne, strokovne literature itd., katero prirede zajčjerejska društva Maribor, Kamnica in Ptuj dne 18. in 19. marca t. l. na dvorišču restavracije Halbwild v Mariboru. Razstavljena bo prvič tudi najnovejša, dragocena kratkodlačna pasem »Kastorrex« iz Nemčije. Ugodna prilika za nakup živali. Vstopnina je tako nizko odmerjena (2 Din, otroci 1 Din), da si to zanimivo razstavo vsakdo lahko ogleda.

★ Naval krvi, srčna tesnoba, zasoplenost, plašljivost, živčna razdražljivost, otožnost, migrena, pomanjkanje spanja se morejo s Franz-Josef grenčico kinalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »Franz-Josef« voda uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

„Chinoferrin“

KINA VINO z železom, najučinkovitejše sredstvo proti slabokrvnosti. — Dobiva se v vsaki lekarni.

Ljubljana

KOLIKO JE MOHORJANOV V LJUBLJANI?

Izredno mnogo jih je v Trnovem: 518 au 7.866% vseh župljanov. Tudi stolna župnija presega daleč povprečni odstotek v ljubljanski škofiji s svojimi 263 udi ali 6.948%. Sv. Jakob jih ima 305 ali 4.747%, Sv. Peter (brez podružnic) 595 ali 3.184%, frančiškanska župnija s Spodnjo Šiško vred 748 ali 3.897%. Manjša poverjeništa izkazujejo s Šmartnom pri Mostah vred 214 udov, tako da izkazuje dekanija Ljubljana (mesto) 2638 udov ali 5.328% prebivalstva. Če primerjamo ta odstotek z odstotkom leta 1926 (3.926%), vidimo, da je število v enem letu poraslo kar za 1.402%. Dočim je bila Ljubljana leta 1926 še pod povprečnim odstotkom za ljubljansko škofijo (4.193%), se je leta 1927 dvignila znatno preko njega (4.403 odstotkov). Kako ogromno delo gospodov poverjenikov se zrcali v teh številkah! Koliko časa vzame že samo mehanično vpisovanje naročnikov in razdeljevanje knjig!

Prepričani smo, da tudi s tem Ljubljana še davno ni dosegla svojega viška in da je med prebivalstvom veliko število takih, ki niso člani Družbe radi tega, ker jih ni nikdo opozoril baš takrat, ko bi bili dva kovača že ne z lahkoto pa vsaj še brez posebno težave pogrešili. Dosti je n. pr. izobražencev, ki bi radi dali 20 Din že samo za Zgodovino slovenskega naroda in za Koroščevo knjigo. Kako smo se zedinili. Vse te opozarjamo, da se lahko naroče na knjige tudi kar mimogrede v Prosvetni zvezi (Miklošičeva cesta 5) ali pri Novi založbi v obeh njenih prodajalnicah: na Kongresnem trgu 19 in Mestnem trgu 17 (prej J. Giontini).

Obenem si dovoljujemo opozoriti vse, ki žele imeti Zgodovino slovenskega naroda v celoti, da se sedaj dobi še vseh šestero doslej izšlih zvezkov po neznatni ceni 11.10 Din za zvezek. Ko bo letos izšel sedmi zvezek, bo nastalo po prejšnjih živahno povpraševanje. Radi tega naj sedaj vsakdo, ki ima kaj prejšnjih zvezkov, pregleda, ali mu kak zvezek manjka in naj knjigo dopolni, preden bodo posamezni zvezki pošli. Novi udje, ki nimajo nič dose-danjih zvezkov, naj pa tudi ne odlašajo pre-več z nabavo vseh prvih šestih zvezkov.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Drevi imata nočno službo: Bohinc na Rimski cesti in Levstek na Rešjevi cesti.

© O rumeni nevarnosti s posebnim ozrom na tihomorsko vprašanje je naslov XX. prosvetnega večera, kateri bo v petek 9. marca ob 8 zvečer v beli dvorani Uniona. To zanimivo temo bo obdelal g. Fr. Miklavčič, bivši konzularni uradnik na Novi Zelandiji. Ker je predavatelj sam živel dalj časa v območju tihega oceana in bo pojasnjeval predavanje s skop-tičnimi slikami, katere je prinesel s seboj, zato bo predavanje poljudno in zanimivo. Pred-predaja vstopnic po 5, 3 in stojnice po 2 Din v Prosvetni zvezi na Miklošičevi 5.

© Kulturni napredek na Barju. V nedeljo popoldne se je vršil na Izanski cesti ustanovni občni zbor »Prosvetnega in podpornega društva za Barje v Ljubljani«. Kljub slabemu vremenu, ki je marsikomu preprečilo poset, je številna udeležba pričala, da se tudi Barjani zavedajo o globokem pomenu prosvetnega društva in javnem kulturnem življenju. Po otvoritvi zbora je delegat Prosvetne zveze v Ljub-

Sveta življenja in vrvenje

Pogreb maršala Armanda Diaza

V soboto 3. t. m. se je v Rimu na državne stroške izvršil pogreb vrhovnega poveljnika italijanske vojske in njenega prvega maršala Armanda Diaza. Duca della Vittoria. Imel je šele 67 let in podlegel je nepričakovano zavrtni jetiki, ki je glodala na njegovem zdravju že od leta 1912., ko je bil v libijski vojni nevarno ranjen.

Vsa Italija je tekmovala, da dostojno počasti na zadnji poti moža, ki je leta 1918. srečno končal nesrečno začeto vojno. Vsa mesta so poslala svoja zastopstva z mestnimi zastavami, vojska na kopnem, na morju in v zraku svoje najodličnejše predstavnike, vrste orožja in posamezni polki so bili zastopani po izbranih edinicah in delegacijah. Polkovne zastave so izbrali med najbolj odlikovanimi. Od zunanjih držav je bila zastopana Francija po oddelku chasseurjev in maršalu Petainu, Belgija po generalu Dubois, Portugalska po maršalu Gomez de Costa. Imenovani so pri pogrebnem sprevedu stopali z Duca Thon di Revel, maršalom Badoglio in Mussolinijem ob desni in levi krste, katero je nosilo 8 izbranih višjih častnikov. Za krsto je stopal kralj in prince kraljeve hiše s suito, generaliteta, admiraliteta in skupno več tisoč častništva vseh uniform, med katerimi so fašisti kar izginili. Spreved je šel od Vittoreale na Piazza Venezia, kjer je bil v propilejih ogromnega spomenika pokojni maršal že v petek izložen na mrtvaškem odru, po celi via Nazionale do dvorne cerkve, S. Maria degli Angeli, kjer je kler opravil liturgične obrede. Krsta je ležala s pokojnim maršalom na lafeti sredi ogromne cerkve vsa odeta v črno, s častno častniško stražo ob strani; na štirih straneh so plameneli ognjeni zubli štirih žrtvenikov. Vse naokrog ob stenah pa veni: kralja in

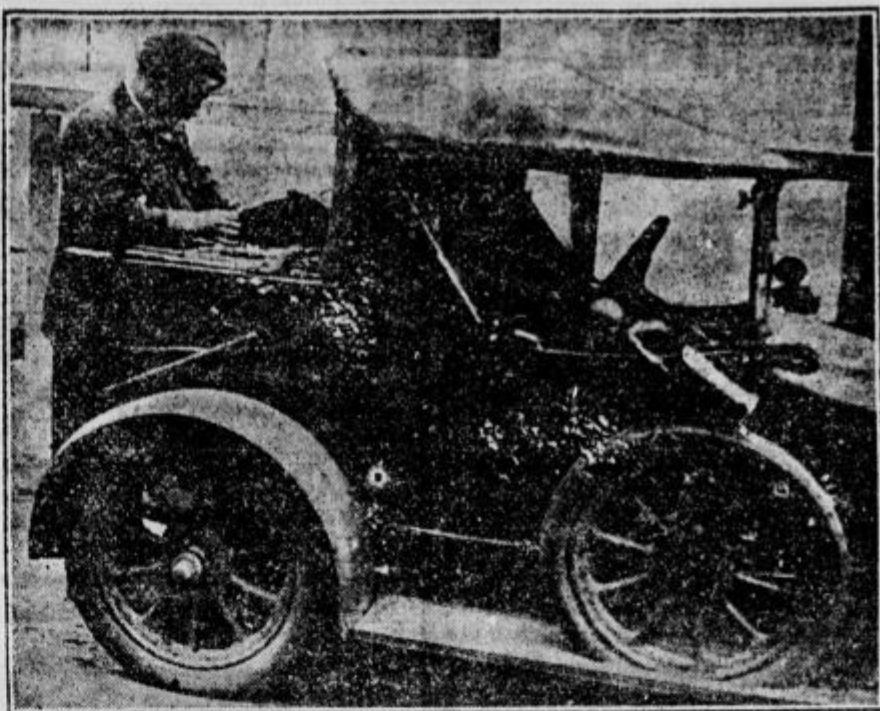
kraljice, posameznih odličnikov, korporacij in tujih držav, med temi ob prvem desnem pilastru pri krsti naš jugoslovanski iz vijol, nageljuov in rož in napisom na traku v državnih barvah: L'Armée du Royaume des Serbes, Croates, Slovenes. Češkoslovaška ima dva, enako Francija. Tiho so defilirale množice mimo mrtvega maršala. Čez tri dni nato je bil pokopan v baziliki.

V sreči se mož spozna!

V občini Hitzendorf na Štajerskem stoji mala, napol razpadla koč, v kateri živi njen lastnik — star možiček — s svojo ženo. V hlevu stojita kravica in koza, a stari gospodar veže metle in plete košare, da prisluži za sol.

Pred nedolгим časom je prišel h kočarju mestni agent in mu ponudil državne gradbene srečke v nakup. Starec je najprej odklonil, končno sta se pa le tako pogodila, da bo plačal agent zanj prvi obrok, zato mu je pa dal kočar tri mlada drevesca.

Kmalu nato se je pripeljal pred revno koč avtomobil z več gospodi. Le-ti so kočarju povedali, da je zadela njegova srečka dve milijardi avstrijskih kron. Možu je bila novica močno všeč, toda — znorel ni in tudi od kapi se ni dal zadeti, kakor bi storil marsikdo drug ali druga na njegovem mestu. Sedel je marveč takoj v avtomobil in se odpeljal na Dunaj po denar. Povsodi si je dal postreči, povsodi je dal obilo napitnino — toda vse po pameti. Večji del denarja je naložil v neki dunajski banki, 2000 šilingov je pa vzel s seboj in jih naložil v domači rajfajznovki. Svoji ženi je prinesel z Dunaja v nahrbtniku — 8 kg jabolk. Nato pa je zopet sedel na svoj trinožnik na podu in se z nezmanjšanim veseljem lotil svojih metla in košar. — To se pravi srečo junaško nositi!

Avtomobil prodira že v najoddaljene kraje. Londonski brusarji se ga, kot kaže slika, tudi že poslužujejo. Na njem so si napravili popolne delavnice.

Učenci umorili šolskega voditelja

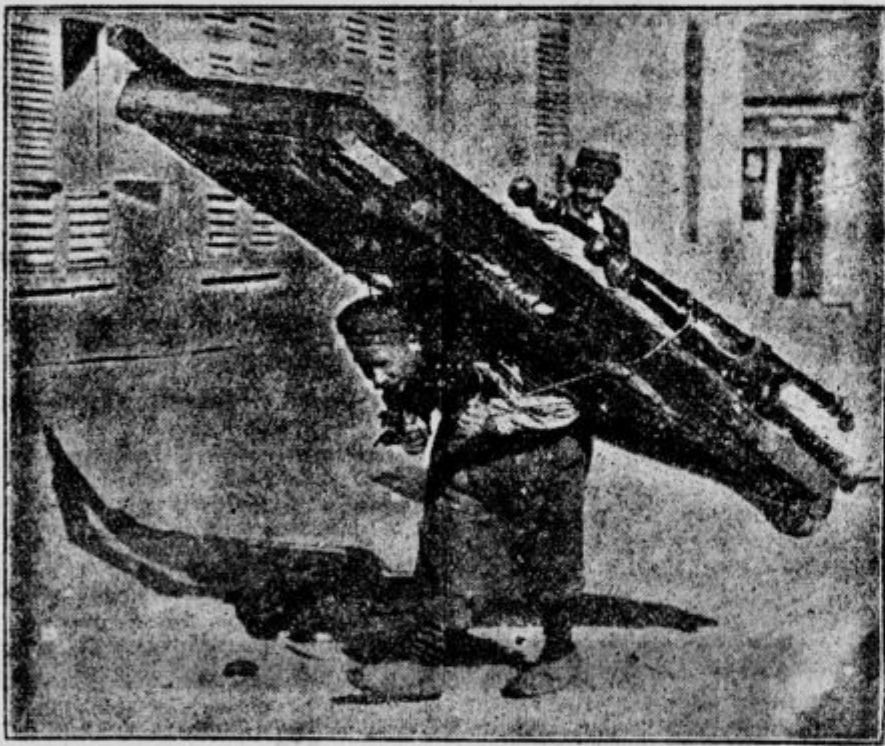
V mestecu Oshile v Lotaringiji so minulo nedeljo našli v nekem razredu tamkajšnje ljudske šole šolskega voditelja Beneta umorjenega. Truplo krepkega 42 letnega moža je ležalo za šolsko tablo. Roke in noge so bile zvezane z jermeni, kakor jih rabijo šolski otroci za nošenje knjig. Usta je imel zamašena. Vse telo je bilo razpraskano in stepeno, obleka raztrgana, a glava popolnoma razbita. Vsi znaki kažejo, da so Beneta ubili starejši dečki zadnjega razreda, stari 14—16 let, ki bi bili o veliki noči padli. Vendar doslej preiskava še ni nič gotovega dognala. Benet je bil na glasu kot neizprosno strog učitelj.

Hup-hup!

V nemških listih se je razpletla razprava o avtomobilskih znamenjih. Sanitetni svetnik dr. Kersting je v »Köln. Ztg.« predlagal, da naj se uvedejo Morsejeva znamenja. Za znamenje: »Vozim naravnost: — — — dva dolga glasova s hupom; »Krenem na desno: — — — prvi glas dolg, drugi kratek; »Krenem na levo: — — — prvi glas kratek, drugi dolg. Proti temu so se izjavili drugi, ki pravijo, da bi to povzročalo v mestih z velikim prometom samo hrup in zmedo. Hupa naj se uporablja samo v najsrajnejši nevarnosti; drugače naj se pa prepreči nesreče z zmerno vožnjo. Po mestih in večjih krajih avtomobil ne bi smel prekorati hitrosti 15 km na uro.

Delavec in odvetnik

Pred pariškim civilnim sodiščem se je te dni vršila pravda, na kateri je bil navzoč kot priča tudi neki delavec. Le-ta je v svoji izpovedbi navajal stvari, ki odvetniku nasprotno stranke niso bile pogodu. Zato je hotel pričo pred sodiščem ponižati in omajati verodostojnost njegovih izpovedb. Vprašal je delavca: »Ali ste že bili v ječi?« — »Da, že,« je mirno odgovoril delavec. — »Ha, sedaj vidite, gospodje, kakšnih prič se poslužuje nasprotnik!« — je zmagovalno ugotovil odvetnik. Tedaj pa se vmeša sodni predstojnik in vpraša pričo: »Zakaj pa ste bili v ječi?« — »Kot sobni slikar sem dobil naročilo, da naj poslikam celico, v kateri je odsedel svojo kazen odvetnik, ki je goljufal svoje stranke.«

Stari Jud v Solunu; na vzhodu uporabljajo mesto tovornih živali floveško paro, ki celo pohištvo prenese s malimi povratki.

Sir H. Rider Haggard:

79

Kleopatra, egiptovska kraljica

»Da si mi zdrav, Bren, poštenjak!« sem odgovoril in odšel dalje. Ko je drugo jutro nastal silni hrušč — tako sem bil slišal čez dolgo časa — ker me morilec niso nikjer našli, dasi so me bili vsepovsod iskali, da bi me umorili, mi je Bren naredil lepo uslugo. Prisegel je namreč, da je bil eno uro po polnoči sam na straži; naenkrat me je videl, da sem prišel iz hiše in se ustavljal na ploščati strehi; tam sem razgrnil svoja oblačila, ki so se mahoma izpremenila v krila, na katerih sem vzplaval proti nebu in pustil njega zavzetega od začudenja. Ljudje na dvoru so poslušali to zgodbo in jo verjeli; v tak glas sem bil prišel zavoljo svoje čarovniške umetnosti. Tudi so zelo ugibali, kaj utegne to pomeniti. Zgodba o tem je segla celo v Egipt, kjer mi je mnogo pripomogla, da sem prišel zopet k dobremu imenu pri onih, katere sem bil izdal. Nevednejši med njimi so namreč menili, da nisem ravnal po svoji volji ampak po volji bogov, ki so me v svoje namene poslal v nebesa. Še dandanes je med ljudstvom razširjena govorica, da bo Egipt svoboden, kadar Harmakis zopet pride! Ampak Harmakisa na žalost ne bo nikdar več! Samo Kleopatra ni verjela tej govorici, dasi se je močno bala, in je poslala oboroženo ladjo, da bi poiskala sirijskega trgovca, katerega pa ni našla, kakor bomo slišali.

Ko sem dospel do ladje, ki mi jo je bila Karmion popisala, je baš nameravala odriniti na pot. Podal sem njeno pisanje kapitanu, ki ga je prebral in me radovedno pogledoval, vendar ni rekel besedice.

Ko sem bil na krovu, je ladja neutegoma hitro odpeljala po reki nizdol. Dospeli smo do ustja reke, ne da bi nas kdo ustavljal, dasi smo srečali mnogo ladij, smo z močnim ugodnim vetrom odrinili na visoko morje; preden pa se je znočilo, je veter narastel v velik vihar. Mornarji so bili v velikem strahu in bi se najraši obrnili in se vrnili do ustja reke Cidnus,

a morje je bilo tako razburkano, da to ni bilo mogoče. Vso tisto noč je divjal silen vihar, ki nam je ob zori odnesel janbor, da smo se zibali po razburkanih vodah, ne da bi si mogli pomagati. Jaz sem ves čas sedel zavrt v svoj plašč mirno, ne da bi se bil zmenil za vihar; kar pa nisem kazal nobenega strahu, so

mornarji zagnali glas, da sem čarovnik, in so me hoteli vreči v morje, a kapitan jih je pregovoril. Ko se je začelo daniti, se je vihar poglobil, a se je še pred poldnevom obnovil; ob štirih popoldne smo zagledali skalovito obrežje onega predgorja na otoku Ciper, ki mu je ime Dinaretum, za katerim se vzdiguje gora Olimp, in tjejak so nas nesli valovi z vso hitrostjo. Ko so mornarji videli strašno skalovje in velike valove, ki so se preveč visoko vzpenjali ob njih, se jih je iznova polastil silen strah in so od groze vpili. Ker so videli, da sem jaz še vedno mirno in brez strahu sedel na svojem mestu, so se zaklinjali, da sem gotovo čarovnik, in so se mi približali, da bi me vrgli v morje in z mojo žrtvijo umirili morske bogove. To pot je bil kapitan premagan in ni rekel ničesar. Ko pa so stopili k meni, sem vstal in jim kljuboval rekoč: »Le vržite me v morje, ako vas je volja! Ampak ako me res vržete, boste vsi poginili.«

Meni je bilo v srečo res da malo mar, kaj se zgodi z menoj; do življenja mi ni bilo nič več in sem si celo želel umreti, dasi sem se bal stopiti pred boginjo Izido. Toda moja utrujenost in žalost nad bridko mojo usodo je premagala celo ta veliki strah; in ko so me besni kot divje zveri zgrabili, vzdignili in vrgli v razburkane vode, sem samo izmolil kratko molitev do Izide in se pripravil za smrt. Vendar mi ni bilo usojeno umreti. Ko sem namreč vzplaval na vrh vodne površine, sem zagledal kos lesa, ki je plaval v bližini; splaval sem do njega in se ga prijel. Tedajci se je privlel velik val in me je zagnal, ko sem jahal na lesu, kakor sem se bil kot deček naučil v vodah Nila, mimo ladje, kjer so se divji mornarji zbrali v eno gručo in gledali, kako bom utonil. Ko so me pa videli prihajati vrh vala in obenem videli, da se mi je izpremenila barva obraza — slana voda je bila namreč sprala barvilo, s katerim sem imel obraz pobarvan — so začeli kritati od strahu in se vrgli na krov. Malo pozneje, ko so me valovi gnali proti skalovju, se je ogromen val razbil čez ladjo, ki se je močno nagnila na stran, in jo pritisnil v globine, iz katerih se ni več prikazala.

— Vsa dvorana se je odvetniku, ki jo je tak izkupil, veselo krohotala.

»Cvrtje« iz 11.000 jajc

Na farmi Ergon d. d. v Karlsruhu pri Berlinu so predminulo noč vlomili tatovi. Našli so v zabojih 11.000 kolkovanih jajc, ki so bila pripravljena za razpošiljanje. Vsa jajca so razbili, tako da se je cedilo ogromno cvrtje na vse strani.

Slon pohodil krotileca

V zverinjaku v Baslu je eden izmed slo-nov napadel krotileca in ga do smrti potepal. Slona so nato ustrelili.

Sveže namočeno polenovko, kakor tudi tedensko dvakrat domače žgano kave vseh vrst po najnižji ceni Vam nudi

Fran Bergant, trgovca z mešanim blagom, Sv. Jakoba trg 6, Ljubljana.

Naročila na namočeno polenovko se sprejemajo, Poskusite, da se prepričate!

Vaša želja se Vam izpolni

in imeli boste obleko in perilo iz najboljšega, novomodnega blaga po zelo nizki ceni, ako si isto nabavite pri tvrdki

L. N. Šoštarč - Maribor, Aleksandrova cesta 13.

RAZPRODAJAH

se dobi vsakokorsino manufakturno blago samo pri TRPIN. MARIBOR. Glavni trg 17. 17.

Dne 11. marca t. l. se bo oddalo na javni dražbi ob 11. uri dopoldne v župnišču

tesanje lesa

za popravo župne cerkve v Starem trgu ob Kolpi. - Množina tesanega lesa znaša okoli 38 m³. Stavbeni odbor.

IZJAVNA KRAJNAVA iz založništva jugoslovanske knjižnice v Ljubljani: 28. zvezek: A. Sheehan, Nočlar. Povest isrekega dekleta, 24 Din., vez. 32 Din. — 24. zvezek: A. Marby, Hanka, Ljubljano-srbska povest, 22 Din., vez. 30 Din. — 23. zvezek: Haggard, Hči cesarja Montezuma, 32 Din., vez. 42 Din. — Štorček in njegovo burlesko življenje, 14 Din., vez. 22 Din. — 27. zvezek: Pregelj, Otoci solna, 24 Din., vez. 32 Din.

Gospodarstvo

Plenarna seja zbornice TOI

Javna plenarna seja zbornice za trgovino, obrt in industrijo se vrši v četrtek 15. marca ob 9 dopoldne v zbornični dvorani.

Dnevni red seje je zelo obsežen in obsega naslednje točke: 1. Zapisnik plenarne seje 19. decembra 1927; 2. Poročilo zborničnega predsednika; 3. Poročilo računskih preglednikov o zborničnih računskih zaključkih za 1927; 4. Poročilo o poslovanju; 5. Poročilo o predlogu zb. podpredsednika Ivana Ogrina glede obrtno-pospeševalnega urada; 6. Poročilo o predlogu zb. člana R. Stermečka glede izdaje zborničnega glasila; 7. Reorganizacija bolniškega zavarovanja; 8. Vprašanje obveznega signiranja hmelja; 9. Poročilo o razpravah ožjega odbora za komercializacijo železnice; 10. Izvoz sirovih kož in kosti; 11. Poročilo o davčnih vprašanjih; 12. Predlog za imenovanje v razna zastopstva; 13. Predlogi zborničnih članov.

ZDRUŽENE PAPIRNE VEVČE, GORIČANE IN MEDVODE, D. D. V LJUBLJANI

so imele dne 6. marca pod predsedstvom g. Frana Bonača bilančno sejo upravnega sveta. Sklenjeno je bilo, izvesti od ministrstva za trgovino in industrijo obvezno povišanje delniške glavnice od 20 milijonov dinarjev na 25 milijonov dinarjev potom valorizacije povodom izplačila dividende za leto 1927, z dodelitvijo po ene že na dobičku za leto 1927 udeležene gratis delnice na štiri stare. Z ozirom na doseženi čisti dobiček minulega poslovnega leta v iznosu Din 2.697.988,27 se bo predlagalo obnemu zboru delničarjev, ki se bo vršil 16. apr. ob pol 16 v Ljubljanski kreditni banki, da se izplača za 1. 1927 od valorizirane delniške glavnice 8% dividenda. — V družbino upravo sta bila kooptirana gg. Rihard Schwinger, ravnatelj Ljubljanske kreditne banke in dr. Ivan Bole, generalni ravnatelj banke »Slativce« v Ljubljani.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 29. febr. 1928. (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 22. febr.). Aktivna: kovinska podloga 401,9 (— 8,5), posojila: menična 1301,0, lombardna 269,3, skupaj 1570,4 (— 14,0), saldo raznih računov 719,8 (— 79,7); pasiva: bankovci v oktobru 5396,5 (+ 56,7), drž. terjatve 290,8 (— 185,1), obveznosti: po žiru 564,2, po raznih računih 385,6, skupaj 949,9 (+ 26,0); ostale postavke neizpremenjene.

SEJMSKA IN TRŽNA POROČILA

Ljubljana, 7. marca 1928.

Zivinski sejem v Ljubljani 7. marca 1928. Dogon je znašal (v oklepajih število prodanih komadov): 472 (89) konj, 103 (78) volov, 16 (15) telet, 56 (43) krav ter 180 (163) prašičkov za rejo. Cene so bile naslednje: voli I. Din 8, II. Din 7, III. Din 6,50, krave debele Din 5—7, klobasarije 3—4 Din, teleta 10—11 Din; vse za kg žive teže; napram zadnjemu sejmu so ostale cene neizpremenjene. Sejem je bil (prvi v mesecu) živahen, dogon je bil znaten, kakor tudi kupčija. Omeniti je nadalje, da je bilo kupljeno nekaj konj za Avstrijo, nekaj krav pa za Italijo.

Živina. V Milanu notira naša goveja živina (dogon na sejem v ponedeljek je znašal 115 glav) 3,40—4,80 lir. Tu so našim izvoznikom začeli delati konkurenco Madžari, za katerih živino pravijo Italijani, da je kvalitativno boljša kakor naša.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurzi: M. L. Steiner, Varaždin (prijaviti do 1. aprila); Tihomir Pavlovič, Belgrad, Kolarčeva 6 (aktiva 0,7, pas. 0,8 milij. Din; prijaviti do 10. aprila).

Potrjena poravnava: Vinko Jeler, trgovec, Sevnica 25%.

Narok za prisilno poravnava: Franc Kovačič, trgovec v Vojniku 20. marca ob 9.

Nomestnik upravnika konk. mase A. Kajfež v Kočevju je dr. Ferdinand Siegmund.

* * *

Občni zbor Zadružne gospodarske banke se vrši 27. t. m. ob 11 dopoldne, ne kakor smo včeraj poročali 21. marca.

Elektrifikacija Ljubljane. Z ozirom na naš članek s tem naslovom dne 4. marca t. l. smo dobili naslednje pojasnilo: Leto 1899, je bil montiran stroj 400 k. s. in ne 300 k. s. Projekt v Medvodah ne predvideva 2 km dolgega kanala, ampak samo ca 100 m, realizacija centrale pa bi stala v letu 1924 ca 80 milij. Din, ne pa danes. Nadalje g. predavatelj inž. Sone ni omenjal, da je g. dvornik svetnik Hohehnegg imel zveze z graško »Waggonfabrike«, marveč se je to naglašalo v debati z druge strani.

Občni zbori: Delniška stavbinska družba »Union«, Ljubljana, 29. marca ob 16 v srebrni dvorani (bilanca 1927; volitev nadzorstva); Javno skladišče in prevozna družba, d. d. v Celju v poslovnih prostorih 21. marca ob 15 (bilanca; volitev uprave); Kreditno društvo Mestne hranilnice v Ptuj 24. marca ob 18. v uradnih prostorih (bilanca; delna volitev odbornikov).

Reorganizacija železniške statistike. D. N. in Mednarodna zveza železnice sta zahtevala od našega železniškega ministrstva, da statistiko postavi na isto podlago, kot jo vodijo druge države, na istih formulirjih. Tozadevno se bo vršila konferenca pri glavnem ravnateljstvu železnice dne 14. t. m.

Osijski velesejem bo svečano otvorjen na prvi dan katoliške Velike noči, zaključen pa tretji dan pravoslavne velike noči. Zastopane bodo naslednje panoge industrije: avtomobili, gospodarski stroji, kemična industrija (posebno umetna gnojila, sredstva proti rastlinskim škodljivcem), tekstilna, gradbena in lesna industrija. Za časa velesejma se vrši v Osijski kongres mizarjev in tovarnarjev pohištva iz cele države. Prijavitelj se je treba za razstavo do 20. t. m. Legitimacija, s katero imajo obiskovalci popust na železnicah, stane 10 Din. Informacije daje uprava velesejma in v Ljubljani Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska cesta 1.

5% srebrne prioritete a. o. drž. žel. družbe. Z Dunaja nam pišejo: Tukajšnje trgovsko sodišče je postavilo dr. Alojzija Maritschek, Dunaj I. Vorlanstrasse 4 za skrbnika posestnikov 5% srebrnih prioritete družbe a. o. železnice. Gre tu za obližanje 2 posojil: 31. maja 1873 in 23. dec. 1874 v nominalnem znesku 31 milij. goldinarjev; posamezni komadi se glase na 200 srebr. gold., 133,43 tolar., 400 R. M. ali 500 frankov. Skrbnik je poverjeno, da potom izvensodnih pogajanj, v neizbežnem slučaju tožbenim potem uveljavljati lastnikom pravico do popolne vrnitve zneska izrebranih obveznic, kar je zažamčeno v subskribcijskih pogojih. V interesu posestnikov teh obveznic je, da se prijavi skrbniku, ki jih bo brezplačno zagotavljal.

Predsednik jeklarskega kartela Mayrisch umrl. Dne 5. t. m. se je smrtno ponesrečil predsednik in ustanovitelj mednarodnega jeklarskega kartela Mayrisch, gl. ravnatelj velike luksemburške tvrdke Arbed.

Dobave: Ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 9. t. m. ponudbe glede dobave barve za brzojavne aparate. — Strojni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do 13. t. m. ponudbe glede dobave kalcidirane sode; do 15. t. m. glede dobave batnih teles iz jeklene litine in glede dobave raznih šip. Dne 16. t. m. se vrši pri Upravi delavnice III. arm. obl. v Skoplju ofert. licitacija glede dobave pločevine, železa, mila, lesnega oglja, špaga, kemikalij, smirka, šamota, grafita, azbesta, cementa, kartona itd. itd. — Drž. rudnik v Brezi sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave pločevine, zakovice itd. — Dne 19. t. m. se vrši pri intendanturi III. arm. obl. v Skoplju ofert. licitacija glede dobave drv; dne 24. t. m. pa pri ravn. drž. žel. v Subotici glede dobave avtomatskih naprav za regulacijo električne napetosti.

Borza

7. marca 1928.

DENAR.

Današnji devizni promet je bil živahen. Narodna banka je morala intervenirati v vseh devizah razen Trsta, kjer je bilo dosti zaključkov privatnega blaga. Kurzi so se le malo izpremenili. Tako je popustil Berlin (v Curihi od 124,20 na 124,10 na 1359,50, Dunaj od 801,63 na 801,35. Trst se je mednarodno in pri nas uvrstil.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

7. marca 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 6. III
Amsterdam	—	2289—	—	—
Berlin	1358—	1361—	1359,50	1360—
Budimpešta	—	994,95	—	—
Curih	1093,50	1096,50	1095—	1095—
Dunaj	799,85	802,85	801,35	801,68
London	—	277,55	—	277,55
Newyork	56,76	56,96	56,86	—
Pariz	—	223,82	—	—
Praga	168,20	169—	168,60	168,60
Trst	209,40	301,40	300,40	—

Zagreb, Amsterdam 2286—2292, Berlin 1358—1361, Curih 1093,50—1096,50, Dunaj 799,85—802,85, London 277,15—277,95, Newyork 56,76—56,86, Pariz 222,82—224,82, Praga 168,20—169, Trst 209,55—301,55.

Belgrad. Berlin 1358—1361, Budimpešta 993,45—996,45, Curih 1093,50—1096,50, Dunaj 799,85—802,85, London 277,15—277,95, Newyork 56,76—57,86, Pariz 222,82—224,82, Praga 169—169,20, Trst 209,55—301,55.

Curih. Belgrad 9,135, Berlin 124,10, Budimpešta 90,80, Bukarešt 3,20, Dunaj 73,16, London 25,34, Newyork 51,925, Pariz 20,48, Praga 15,39, Trst 20,45, Sofija 3,75, Madrid 87,10.

Trst. Belgrad 33,31—33,83, Curih 363,50—366,50, Dunaj 264—270, London 92,42—92,47, Newyork 18,93—18,94, Pariz 74,30—74,32.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,47125, Kodani 190,35, London 34,66, Milan 37,57, Newyork 710,25, Pariz 27,945, Varšava 70,66. — Valute: dolarji 708,90, lira 37,62, dinar 12,89, češkoslovaška krona 21,9275.

Praga. Devize: Lira 178,50, Belgrad 59,35, Pariz 132,75, London 164,70, Newyork 33,745.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7,57, London 277,50.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Med državnimi papirji je danes v Zagrebu popustila vojna škoda na 447—449. Med bančnimi papirji se je okrepila Prastrediona, med industrijskimi papirji pa je bila tendenca neenotna.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Prastrediona 880 den., Kred. zavod 155 den., Vevče 135 den., Kranj. ind. 320 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 90—91,50, agrari 57,50—58,50, vojna odškodnina 447—449, april 452, dec. 475—477, Hipo 65 den., Hipo 96,25 96,50, Prastrediona 882—885, Ljublj. kreditna 135, Sečera 525—530, Drava 520 den., Slavonija 13—13,50, Trbovlje 505—520, Vevče 140.

Belgrad. Narodna banka 6010—6080, vojna odškodnina 446,50—446, ult. marec 450,50—452, Rdeči križ 54—55, tob. srečke 94, 7% invest. posoj. 92, agrari 57—58,25.

Trst. Adria 206, Assicurazioni Generali 6,410, Cosulich 200, Rionione adriatica A. B. 2740, Tripovich 236, Split cement 253, Trž. Lloyd 678, Dalmatia 120, Oceania 93,50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 79, Hrv. esk. 5,70, Hipo 7,90, Alpine 41,40, Leykam 10,20, Trbovlje 64,10, Kranjska industr. 41,05, Mundus 184,50, Slavonija 1,56.

BLAGO.

Ljubljana. Les: trami merk. 3/4 7/8 4—10 mm fko vag. meja 1 vag. po 240; deske 48 mm 4 m fko vag. meja 1 vag. po 445; hrastove podnice fko vag. meja 4 vag. po 1050; zaklj. 6 vag. Tendence živahna.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78-79 kg 2% haška 392,50—395, slav. 390—392, moka 0 g vag. bl., plač. po prejemu, fko Ljubljana 630—635, oves baški zdrav rešetan 300, koruza času primeren suha prompt kval. gar. 292,50—295, marec 297,50—300, april 302,50—305, maj pop. suha 307,50—310, činkantvin 305—312,50; zaklj. —. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica: bč. in srem. 335—340, gor. ban. 380—385, rž bč. 310—315, ječmen bč. ban. slav. 295—305, mac. 240—245; oves: srem. bč. ban. 250—260; koruza: bč. 245,50—255,50, 3—4 255—260, 4—5 257,50—262,50, bela 255—260, ban. 245,50—252,50, par. Vršac 250—255, ban. 3—4 par. Vršac 255—260; moka: 0 g in gg 470—475, št. 2 445—455, št. 5 425—435, št. 6 380—390, št. 7 300—320, št. 8 220—230; otrobi bč. 207—215, slav. 207—212,50. Promet: 2 vag. pšenice, 1 vag. ječmena, 102 vag. koruze, 2 vag. moke.

Budimpešta (terminalska borza). 7. marca. Tendence medla. Pšenica: marec 32,06, 32,12, zaklj. 32,10—32,14, maj 33, 32,92, zaklj. 32,98—33, okt. 30,56, 30,50, zaklj. 30,52—30,54; rž: marec 31,70, 31,80, zaklj. 31,68—31,70, maj 31,40, 31,58, zaklj. 31,50—31,52, okt. 25,98, 26,10, zaklj. 26,10—26,14; koruza: maj 26,84, 26,76, zaklj. 26,76—26,78, julij 27,30, 27,20, zaklj. 27,16—27,20.

Za duha in srce

Problem zakona in otroka

O tem za naš čas tako važnem vprašanju je predaval nedavno v Kölnu vodja evgeničnega zavoda v Berlinu, dr. Herman Muckermann. Ni govoril izrecno s krščanskega stališča, marveč samo s stališča naravne morale, ki pa sovpada s krščanskim. Pojem ko je na podlagi znanih Mendlovih zakonov dednosti opozarjal na važnost skrbnejše izbere zakoncev, se je obrnil k vprašanju padanja rojstev, ki postaja čedalje bolj pereče. Res, da so socialne razmere danes izvanredno težavne in je prehranjevanje številne rodbine ne samo zelo oteženo, ampak večkrat naravnost nemogoče, če naj ne trpi družba veliko škodo po nezdravem zarodu. Toda rešitev ne leži v umetnem zamorjevanju ploda in preprečevanju spočetja, kar je proti naravi, ampak v ustvarjanju pravičnejšega in zdravjšega socialnega reda. Pa tudi dotlej se lahko veliko stori, če se preštevilna rodbina omeji po združnosti, ki jo narava naravnost terja ob dojenju in obnovitvi materne roditeljske življenja, to je 2—3 tedne pred in 6 do 8 tednov po porodu, pa tudi ob boleznih in gotovo tudi ni proti naravi, če se združnost raztegne tudi iz ekonomskih razlogov. Na sebi dobre strasti nam niso dane za izživljanje samega sebe, ampak razum nam veleva jih rabiti pametno in z ozirom na socialne smotre. Če se po tem ravnamo, smemo izreči načelo, da naj se otrok rodi le, če se more dostojno preživeti in vzgajati. Treba je stremeti za normalno številčno rodbino, seveda mora država jemati na ta zahtevek ozir s tem, da skrbi za potrebne eksistenčne pogoje po pravičnem socialnem redu.

Kar se pa tiče spolne vzgoje otroka, treba skrbno čuvati sramežljivosti, ogibati se pa je napačne sramežljivosti (priderija), ki čistosti najbolj škoduje, ker s tem, da vidi nečistost v nedolžnih stvareh, pozornost in domišljijo otroka ravno naravna in v resnici nečisto. Najboljše je, če v dobi dorasčanja otrok čim manj ve za spolne reči, če pa vpraša, se mu mora odgovoriti resno in po resnici. Vendar je domišljijo od tega polja odvracati po sportu, pripravah na bodoči poklic in zbujanju verskih, umetniških in socialnih interesov.

Naša glasbena lista

»Zboric« so po majhni zakasnitvi izšli v 1. št. za letos v novi opremi, ki opravičuje to zakasnitev. Novi (IV.) letnik ima umetniško-dekorativno naslovno stran v modrem in topoljarem tisku ter rahlo narodnih motivih od Justina in je zunaj zelo prikupe. Uvodoma prinaša sliko našega najpogostejšega skladatelja posvetnozbornske stroke, Em. Adamiča, ki letos praznuje svojo pidesetletnico. Ivo Peruzzi mu je zložil sonet kot slovenskemu mojstru pevcev in se spomnil Adamiča, poeta slovenskega žanra, ki mu je dal Igro na nebu in Vjiljo, pa nam bo še dal marsikaj, če Bog da. Obenem se Zboric spominjajo tudi dr. A. Schwabove šestdesetletnice in pidesetletnice Vinka Vodopivca, obeh odličnih zbornskih skladateljev. Vsem iskreno čestitamo. Dr. Schwab piše v članku »Ipravci in jaze« zanimive nove podatke o življenju in delu dr. Benjamina. Po opisih in navodilih za pevsko družba pride glasbena priloga, ki je toplot bogata. Ima celih 12 strani v lepi litografski opremi. Uvodoma prinaša mešan zbor »Barbari mi smo!« od enega najnadarnejših jugoslovanskih modernih, Jakova Golovca, dirigenta zagrebške opere in znanega avtorja humorne »Jadovanke za teletom«. Skladba je težka, pa izredno učinkovita in mozgovita, sil zmerno polifonirajoča homofonija — umetnina modernega stila, ki naj bi se čimprej izvajala! Sledi Adamičeva skladba za mešan zbor »Le padaj dež« na narodno besedilo. Ima turobno-čustven značaj in umetno gradbo v rahli polifoniki. Dr. Dolinar obravnava v »S pismu« (L. Turšičev tekst) poldrugaktent lirichen motiv s triolami, v simetrični kompoziciji z medstavkom — tako formalno preprosta, prozorna, pa baš tako presrečna, čeprav nesentimentalna stvar, da se bodo z njo vsi boljši zbori lahko postavili. S. Santel je uglasbil Gr. Koritnikovo »Pesem« v preprostem stilu, ki je melodično soroden ljudskemu; tudi P. Jerebova »Prepelica« (Ks. Verin) se bo dala dobro izvajati in je prikladna manj drznim zborom. Tako so dobili s to številko boljši in manj pogumni zbori vsak nekaj zase, moderni nekaj in oni s starejšim okusom nekaj — vsi pa pristno, domače, kvalitetno blago! — »Zborov« ne morem dovolj topla priporočiti. Podprite jih vsi pevski zbori z naračnino in gotovo se ne boste kesali!

Pevce. Izšla je prva, dvojna letošnja številka Pevca, glasila »Pevske zveze«, ki ga urejuje skladatelj prof. dr. A. Dolinar. Uvodoma prinaša prof. M. Bajuka razpravo »Mera v slovenski narodni pesmi«. Avtor analizira glede na ritem in takt ter tekstno metriko pet narodnih pesmi iz Zirovnikove zbirke, Kritizira mero teh zapiskov in ugotavlja normalno mero za slovenske narodne pesni 4+4 takte, osem-taktno periodo. Razprava je izredno dobrodošla za interese za našo ljudsko glasbo, zato bi ji bilo želeli širine, izčrpnosti in — ponatiska. Kdor je začel čitati, se bo gotovo napeto zanimal za nadaljevanje. Bajukovi razpravi sledi pregled pevskih tečajev in društveni vestnik P. Z. z dopolnilom društvenih pravil, potem pa Koncertna kronika, Nove skladbe, pregled Glasbenih listov in Razne vesti, kjer se »Pevce« spominja jubilejev dr. Schwaba, Adamiča, Vodopivca in Betetta ter prinaša fotografijo idrijskega pevskega zbora ob odhodu org. Pogačnika. Glasbena priloga »Pevca« prinaša F. Mlinar-Cigaletova harmonizacije mupolijskih narodnih »Tri rožev«, »To prvo gredico«, Snočak sem na vasi bio«, ki so folklorno zanimive in tudi učinkovito prirejene za koncert, prvi dve za mešani, tretja za moški zbor. Četrta skladba je tudi Mlinar-Cigaletova, »Vriska fantič«, moški zbor na Robidovo besedilo, zelo hvalna, ne težka skladba. Zadnja pesem je daljša M. Tomčeva »Spomin« na besedilo M. Wagnerjeve. Zenski zbor, hierarnega značaja, v sredini s sopranjskim solom v nekakem parlantu z zbornim odmevanjem. Skladba preprosta, pa zelo modernih ambicij, na katero opozarjamo naše boljše ženske zборе prav toplot! — Podprite Pevca!

Gostovanje »Habime« v zagrebškem gledališču

Znamenito moskovsko židovsko umetniško gledališče »Habima« pride dni gostovat v Zagreb, kjer bo v hebrejskem jeziku uprizorila najboljše dela, ki jih ima na repertoarju, to so: »Dybuk« (dram. legenda S. Anskega), »Golem« (dramska pesnitev G. Leiwika) in »Večni zid« (tragična legenda D. Pinskega). Pred prihodom v Zagreb je z največjim uspehom gostovala v Nemčiji, v Pragi in na Dunaju. Pred tremi leti pa je s triumfalnim uspehom napravila turnejo po vseh večjih mestih Evrope in Amerike. — »Habima« se je razvila iz diletantskega

G. Georgij Gospodinov

priredi danes 8. marca v veliki dvorani hotela »Union«

koncert bolgarske nar. pesmi

združen s predavanjem ge. Vanje Gospodinove o »Bolgarski ženi«.

Začetek ob 8 zvečer. — Predprodaja vstopnic v trgovini »Sanac«, Šelenburgova ulica, nasproti pošte.

Sovjetsko časopisje

3.500.000—8.000.000

Prvo število pove naklado ruskega časopisa pred svetovno vojno, druga pa naklado sovjetskega časopisa 1. 1927. Naklada sovjetskega časopisa vsako leto narašča. Tako je bilo n. pr. l. 1924. 3 in pol milijona, l. 1925. 7 milijonov, l. 1926. 7.300.000 in l. 1927. 8 milijonov izvodov časopisne naklade. Priporočiti je pa treba, da je bilo rusko predvojno časopisje razširjeno tudi po Poljskem, Finskem in drugih baltičkih deželah ter tudi na daljnem zapadu. Zlasti vidimo, kako je naklada časopisa narasla, če pogledamo nekatere vrste časopisja. Tako so zvišali v zadnjih dveh letih vodilni časopisi (veliki centralni in pokrajinski) svojo naklado za 41,4%, stanovski časopisi za 12,2%, vojaški za 95,3%, delavski za 32,2 odstotka in narodnostni za 39,4%. Največje naklade imajo sledeči časopisi: Kmetijski listi 1.600.000 izvodov, delavski 1.500.000, vodilni časopis v narodnostni 1.000.000 izvodov. Zanimivo je, kako je naraščalo kmetijsko časopisje. L. 1923. je bila naklada 150.000 izvodov, 1924 330.000, 1926-1926 1.200.000 do 1 milijon tristo tisoč in l. 1927. 1.600.000 izvodov. Vzporedno rastejo tudi narodnostni časopisi. Dočim so imeli 1923 150.000 izvodov naklade, se je zvišala naklada l. 1925. na 700.000 izvodov, a l. 1927. že na 1.000.000 izvodov. V primeri s predvojnim stanjem se je zmanjšalo število časopisov za okrog 30 odstotkov, a zato je naklada narasla. Glavno pa je, da je časopisje razširjeno po takih krajih, kjer se prej sploh ni čitalo. Stenskih časopisov imajo okrog 100.000, ki se pa še vedno množijo. Danes ni tovarne v Rusiji in ne selske občine, ki bi ne imela stenskega časopisa. Glavni vzroki velikega narastka naklade so: naraščanje pismenosti po intenzivnem ljudsko izobraževalnem delu sovetov, strankarska obveznost naročitev in osvoboditev neruskih narodnosti. (»Das neue Russland«.)

Srpski književni glasnik prinaša v marčni številki poleg leposlovja članke: Kosta Tričković kao kazališni kritičar (P. Popović), O objašnjenju prirode (M. T. Selesković), Današnja Njemačka (I. M. Jovanović), Jugoslavenski parlamentarizam (I. M. Prodanović). Med književnimi beležkami prinaša pozitivno oceno Bevkove »Hise v Strugi«.

Na umetniški razstavi v Filadelfiji, ki se je vršila l. 1926 in katere sta se, kakor znano, udeležila tudi brata Fran in Tone Kralj, so bili od Jugoslovancev odlikovani Ivan Meštrovič, Joža Kljaković, Marijan Trebše in Ivan Radović, ki so te dni iz Amerike prejeli diplome in medalje. Katalog razstave, ki je izšel v dveh izdajah, je prinesel reprodukcije del od Meštroviča, V. Becića, Kljakoviča in V. Varlaja.

Zdravnik: »Vi ste preutrujeni... delate preveč... kaj ste po poklicu?«

»Anarhist«.

»Torej boste vrgli vsak mesec samo po eno bombo —«